

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

MALI DAVČNI VODIČ

Gospodinjska ulica 6, 1000 Ljubljana
tel.: 01/51 36 600, faks: 01/51 36 650
kgzs@kgzs.si, www.kgzs.si

Kazalo

UVODNI NAGOVOR	3
DOHODNINA IN KMETIJSTVO	4
KATASTRSKI DOHODEK KMETIJSKIH IN GOZDNIH ZEMLJIŠČ	29
DAVEK NA DODANO VREDNOST IN KMETIJSTVO	35
RAČUNI V KMETIJSTVU	45
TROŠARINE NA PODROČJU KMETIJSTVA	55

Uvodni nagovor

Za kmete je področje davščin pogosto eno izmed najbolj zapletenih področij. Urejeno je s številnimi predpisi, ki so med seboj povezani, poleg tega pa so zapisani v zapletenem uradniškem jeziku. V preteklih letih se je davčna zakonodaja neprestano spreminjala, kar je še oteževalo njeno spremljanje in razumevanje. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je bila pri vseh spremembah aktivno udeležena v pogajanjih in bila pri tem na mnogih področjih uspešna, saj se je zavzemala za čim bolj enostavne, predvsem pa za kmetom čim bolj prijazne rešitve.

Mali davčni vodič obsega področja dohodnine, davka na dodano vrednost in trošarin. Posebej se posveti še katastrskemu dohodku in izdajanju računov. Vsebine so predstavljene tako, da zajemajo prav vse termine in vse rešitve, ki se nanašajo na področje kmetijstva in gozdarstva. Zapleten uradniški jezik je kolikor je le mogoče »preveden« v preprost in priljuden jezik, razumljiv kmetom in njihovim strokovnim službam. Napisan je z željo, da bi vsak posameznik izmed številnih možnosti izbral sebi najugodnejši način obdavčitve in tudi s tem prispeval k uspešnemu gospodarjenju na svoji kmetiji.

Cvetko Zupančič,
predsednik Kmetijsko
gozdarske zbornice Slovenije

Dohodnina in kmetijstvo

Dohodnina je davek od dohodkov fizičnih oseb.

Dohodnino ureja jo Zakon o dohodnini ZDoh-2, Uradni list RS, št. 117/2006, z nadaljnjimi spremembami in dopolnitvami: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4697>

Dohodnina dohodke fizičnih oseb glede na vrsto dohodka obravnava na dva načina, preko t.i. **sintetične obdavčitve** (seštevanje različnih vrst dohodkov na letni ravni in progresivna obdavčitev letne davčne osnove) ali preko t.i. **cedularne obdavčitve** (vsaka posamezna vrsta dohodka se obdavči samostojno z enotno davčno stopnjo kot dokončnim davkom).

Dohodki, ki se ne všttevajo v letno davčno osnovo (so obdavčeni cedularno):

- dohodek iz dejavnosti, kadar se ugotavlja na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov,
- dohodek iz oddajanja premoženja v najem in
- dohodek iz kapitala.

Dohodki, ki se všttevajo v letno davčno osnovo (so obdavčeni sintetično):

- dohodek iz zaposlitve,
- dohodek iz dejavnosti, kadar se ugotavlja na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov,
- dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti,
- drugi dohodki.

Kot dohodek **ne štejejo**: dediščine, izplačila na podlagi zavarovanj, darila fizičnih oseb ipd.

Dohodnine **so oproščeni**: nekatere denarne pomoči in subvencije, v kolikor niso povezane z opravljanjem dejavnosti, invalidnine, dodatek za pomoč in postrežbo, starševski in otroški dodatek, pomoč brezposelnim, štipendije,

nekatero odškodnine, preživnine, posmrtnine ipd. ter nekateri dohodki, povezani s kmetijsko in gozdarsko dejavnostjo (26. člen ZDoh-2).

Dohodek je pridobljen oziroma dosežen v davčnem (tj. koledarskem) letu, v katerem je prejet (izplačan), razen pri dohodkih fizičnih oseb, ugotovljenih na podlagi računovodstva ali pri uveljavljanju normiranih odhodkov.

Osnovna kmetijska in osnovna gozdarska dejavnost

Osnovna kmetijska in osnovna gozdarska dejavnost je v ZDoh-2 opredeljena kot pridelava, ki je v celoti ali večinoma vezana na uporabo kmetijskih in gozdnih zemljišč, določena s predpisi o ugotavljanju katastrskega dohodka ter ustrezno evidentirana v zemljiškem katastru. Osnovna dejavnost je tista, ki je lahko obdavčena pavšalno na podlagi katastrskega dohodka.

Katastrski dohodek in ostale pavšalne ocene dohodka:

- **Katastrski dohodek** je pavšalna ocena možnega tržnega dohodka od dejavnosti kmetijstva in gozdarstva na kmetijskih in gozdnih površinah, ki bi ga bilo mogoče doseči s povprečno krajevno običajno vrsto in ravno pridelave.
- Pavšalna ocena dohodka na **čebelji panj** je pavšalna ocena tržnega dohodka od čebelarstva.
- **Katastrski dohodek vina** se določi kot dodatni katastrski dohodek v višini dvakratnika katastrskega dohodka vinograda z boniteto med 51 in 60.
- Pri izračunu **katastrskega dohodka oljčnika** je upoštevano, da se večina oljk predela v oljčno olje.
- Od leta 2017 dalje so tudi t.i. **posebne kulture** (več o tem v nadaljevanju) lahko obdavčene pavšalno.
- V okviru katastrskega dohodka so od leta 2017 obrav-

navani tudi dohodki od t.i. **malih obsegov prve stopnje predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov** (več o tem v nadaljevanju).

Posebne kulture

Posebne kulture so zelenjadnice in zelišča v intenzivni pridelavi, jagode, semena in sadike poljščin, zelenjadnic in zelišč, ki se pridelujejo v tleh na prostem ali v tunelih, ter reja polžev na njivi. Kot intenzivna pridelava šteje pridelava ene ali več zelenjadnic oziroma zelišč na isti površini v celotni rastni sezoni posameznega koledarskega leta, torej se kot intenzivna pridelava šteje tudi pridelava špargljev in drugih trajnih zelenjadnic. Katastrski dohodek se določi kot dodatni katastrski dohodek v višini 1,3 kratnika katastrskega dohodka intenzivnega sadovnjaka z boniteto med 51 in 60. Kriterij razmejitve med zaprtimi prostori in tuneli je fiksnost objekta.

Mali obsegi prve stopnje predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov

Med male obsege prve stopnje predelave lastnih kmetijskih pridelkov sodijo nerazkosane in razkosane klavne živali, moka in drugi mlevski izdelki, vsi brez dodatkov, maslo, kislina in sladka smetana, kislo mleko, pinjenec, sirotka, jogurt, kefir, skuta in siri, vsi brez dodatkov, kisano, sušeno, vloženo in drugače konzervirano sadje in zelenjava, sadni in vinski mošt, sadno vino, sadni in zelenjavni sok in sirup, sadni in vinski kis, jedilna olja razen oljčnega ter smola in oglje. Prihodki od prodaje teh izdelkov ne smejo presegati 3.500 evrov na kmečko gospodinjstvo letno. Kmetija mora kupcem izdajati račune, ki pa jih ni potrebno davčno potrjevati. Mali obsegi predelave morajo biti registrirani kot dopolnilne dejavnosti, vendar bo s posebno evidenco finančnega organa tovrstna predelava izvzeta iz obdavčitve po dejanskih prihodkih. Prihodki do 3.500 evrov ne bodo povečali davčne osnove, ta bo ostala v obsegu »osnovnega« katastrskega dohodka. Kmetija istovrstne dejavnosti ne sme opravljati kot dopolnilno dejavnost in sočasno v okviru malih obsegov predelave. V primeru opravljanja ma-

lih obsegov predelave sme imeti registrirane le dopolnilne dejavnosti predelave rastlinskih odpadkov, proizvodnje in prodaje energije iz obnovljivih virov, storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo in opremo ter ročnim delom in svetovanja in usposabljanja v zvezi s kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnostjo.

Priglasitev in evidentiranje

Za obravnavo dohodka iz **malega obsega prve stopnje predelave** kot dohodka v zvezi z osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnostjo je potrebna priglasitev na finančnem uradu do 31. marca za tekoče leto ali kadarkoli ob začetku izvajanja malega obsega predelave in velja do priglasitve prenehanja. Do 31. marca mora izvajalec malega obsega predelave predložiti zbirne podatke iz seznama izdanih računov v preteklem letu. Pridelava **posebnih kultur** je evidentirana pri Agenciji za kmetijske trge in razvoj podeželja, proizvodnja **vina** na območju Slovenije pa je evidentirana na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Finančnemu organu je potrebno priglasiti le proizvodnjo posebnih kultur in proizvodnjo vina iz vinogradov **izven Slovenije**.

Dohodek od pridelave posebnih kultur in vina finančni urad pripiše posameznim zavezancem v sorazmernem deležu glede na skupno število zavezancev v kmečkem gospodinjstvu. Podatke pridobi iz evidence Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja iz zbirnih vlog in evidence Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano iz registra pridelovalcev grozdja in vina. Podatka o dodatnem katastrskem dohodku posebnih kultur in dodatnem katastrskem dohodku pridelave vina se ne vodita v zemljiškem katastru.

Na podlagi katastrskega dohodka so lahko obdavčeni dohodki od:

- pridelave na njivah (žita, krompir, krmne rastline, oljnice, sončnice, buče za olje, krmni posevki, zelenjadnice,

ki se lahko gojijo kot poljščine, npr. zelje, čebula, česen ipd.),

- posebnih kultur (zelenjadnice in zelišča v intenzivni pridelavi, jagode, semena in sadike poljščin, zelenjadnic in zelišč, reja polžev na njivi),
- pridelave travinja na travniških površinah,
- pridelave sadja v trajnih nasadih, pridelave hmelja,
- pridelave grozdja in vina ter oljčnega olja iz lastnega pridelka grozdja in oljk,
- živinoreje, vezane na pretežno lastno pridelavo krme na njivah ali travinju (prodaja živih živali ter nerazkosanih in razkosanih klavnih živali v okviru malih obsegov pridelave),
- čebelarstva, od panjev evidentiranih v registru čebelnjakov (pridelava medu, vzreja čebeljih matic ter pridelava voska, matičnega mlečka in propolisa),
- pridelave hlodovine in drv, lesnih sekancev, proizvedenih v lastnem gozdu, pridelave novoletnih drevesc iz mladja, gojenja in varstva gozda ter dela za vzdrževanje groznih cest in vlak,
- opravljanja kmetijskih in gozdarskih storitev s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo v okviru strojnih krožkov v višini in pod pogoji, ki jih določa pravilnik, ki ureja pogoje za oprostitvev plačila dohodnine za te storitve (ob neizpolnjevanju teh pogojev je treba delo opravljati v okviru dopolnilne dejavnosti ali drugih registriranih dejavnosti),
- malih obsegov prve stopnje predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov (glej pojasnilo zgoraj).

Za pavšalno obdavčitev na podlagi katastrskega dohodka velja izjema od obveznosti izdajanja računov. Izjema je, kot rečeno, izdajanje računov za opravljanje malih obsegov predelave zaradi evidentiranja prihodkov do 3.500 evrov letno. Obveznost izdajanja računov se ne nanaša na davčne zavezance, kadar opravljajo dobavo kmetijskih in gozdnih pridelkov in storitev neposredno končnemu potrošniku (npr. neposredna prodaja na domu, prodaja od vrat

do vrat, neposredna prodaja na premičnih stojnicah, na tržnici). Drugim kupcem, ki niso končni potrošniki, kot npr. trgovine, zadruge, šole, gostinski lokali..., pa morajo tudi zavezanci, ki so obdavčeni na podlagi katastrskega dohodka, izdajati račune. Izdani računi v tem primeru ne vplivajo na njihovo pavšalno obdavčitev v okviru dohodnine. Račune pa morajo kmetje izdajati v vsakem primeru, če so zavezanci za DDV, in jih v primeru gotovinskega poslovanja tudi davčno potrjevati.

Z letom 2013 so na podlagi Zakona o ugotavljanju katastrskega dohodka ZUKD-1 (na podlagi dejanske rabe in bonitete zemljišč) začeli veljati novi izračuni katastrskega dohodka. Ker so se razmerja v višini katastrskega dohodka med posameznimi dejanskimi rabami v primerjavi s predhodnim obdobjem bistveno spremenila, je ZUKD-1B uzakonil »kapico«, ki je povečanje katastrskega dohodka na posamezno parcelo v primerjavi s predhodnim letom omejila na največ 10 %. Zneski katastrskega dohodka, omejeni s »kapico«, so bili zamrznjeni do vključno leta 2016, z letom 2017 pa veljajo novi izračuni na podlagi novega zakona ZUKD-2, ki temelji na ekonomskih računih za kmetijstvo in ekonomskih računih za gozdarstvo. Do leta 2020 je predvidena postopnost vključevanja na novo izračunane katastrskega dohodka v davčno osnovo (40 % v letu 2017, 55 % v letu 2018, 75 % v letu 2019, 100 % v letu 2020, ko pa bodo izračuni posodobljeni). Postopnost vštevanja katastrskega dohodka v davčno osnovo velja tudi za dodaten katastrski dohodek od posebnih kultur in dodaten katastrski dohodek od pridelave vina.

Na podlagi katastrskega dohodka ne morejo biti obdavčeni dohodki od:

- pridelave sadik sadnega, gozdnega, okrasnega drevja, grmičevja, vinske trte in hmelja,
- pridelave okrasnih rastlin,
- pridelave zelenjadnic v zaprtih prostorih (plastenjaki, steklenjaki ipd., kriterij razmejitve med zaprtimi prostori

in tuneli je fiksnost objekta),

- pridelave zelenjadnic in zelišč v intenzivni pridelavi, jagod, semen in sadik poljščin, zelenjadnic in zelišč, ki se pridelujejo v tleh na prostem ali v tunelih, ter reja polžev na njivi, vse naštetu v primeru, da ni evidentirano kot t.i. posebne kulture,
- intenzivne pridelave jagodišča (ameriške borovnice, ribez, maline, aronije ipd.), razen če so v registru kmetijskih gospodarstev zavedene kot trajni nasadi,
- reje živali s pretežno kupljeno krmo (rejec nima v lasti ali uporabi dovolj zemljišč, na katerih bi prideloval krmo za rejo teh živali),
- zakola in prodaje celih trupov živali ali kosov mesa, razen v okviru malih obsegov predelave,
- vzreje konj za jahanje, kasaštva,
- plantažnega gojenja novoletnih drevesc, nabiranja gozdnih plodov, proizvodnje razžaganega lesa (deske, plohi, late ipd.),
- dopolnilnih dejavnosti na kmetiji.

Druga kmetijska dejavnost in vpis v davčni register

Vse vrste pridelave, ki se štejejo pod kmetijsko dejavnost, vendar ne spadajo pod obdavčitev v okviru katastrskega dohodka, so t. i. druge kmetijske dejavnosti. Te dejavnosti se obravnavajo kot kmetijske dejavnosti, za katere se mora davčna osnova ugotavljati na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov ali dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov. Kot druga kmetijska dejavnost se lahko prijavijo tudi t.i. posebne kulture, ki so sicer lahko obdavčene na podlagi (dodatnega) katastrskega dohodka. Pridelovalci se morajo registrirati tako, da predložijo prijavo za **vpis v davčni register (z obrazcem DR-03)** ali pa vložijo prijavo v **poslovni register** (opravljanje dejavnosti s statusom samostojnega podjetnika ali podjetja). Pridelovalci, ki se vpišejo v davčni register, postanejo t.i. **fizična oseba z dejavnostjo** (niso s.p. ali podjetje) in ohranijo vse pravice z naslova pokojninskega in invalidskega zavarovanja kmetov.

Pridelovalci **posebnih kultur**, ki so pred letom 2017 ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov ali dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov izključno za posebne kulture (in ne za celo kmetijo), so lahko z letom 2017 prešli na pavšalno obdavčitev, čeprav so davčno osnovo na tak način ugotavljali manj kot pet let.

Zavezanci, ki obenem opravljajo drugo kmetijsko dejavnost, za katero so vpisani v davčni register, in dopolnilne dejavnosti na kmetiji, pripravijo **en sam (enotni) davčni obračun**, ki zajema rezultate vseh njihovih dejavnosti. Prihodki od dopolnilnih dejavnosti morajo biti evidentirani ločeno le za potrebe letnega poročanja upravni enoti o doseženem dohodku iz naslova dopolnilnih dejavnosti.

Zavezanci za dohodnino iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti

- zavezanci so člani kmečkega gospodinjstva, ki so na dan 30. junija leta, za katero se dohodek ugotavlja, vpisani v zemljiški knjigi oziroma zemljiškem katastru kot **lastniki, zakupniki ali imetniki pravice do uporabe kmetijskega ali gozdnega zemljišča** na podlagi drugega pravnega naslova,
- poleg teh so zavezanci tudi člani kmečkega gospodinjstva, ki so jim **izplačana sredstva za ukrepe kmetijske politike** ter
- lastniki ali uporabniki čebeljih panjev.

Kmečko gospodinjstvo

Kmečko gospodinjstvo je skupnost ene ali več fizičnih oseb, **članov enega ali več gospodinjstev** (po ZDoh-2L to velja od leta 2013 dalje), evidentiranih na istem naslovu, ki so na dan 30. junija v davčnem letu po predpisih o prijavi prebivališča stalno ali začasno prijavljene na tem naslovu,

niso najeta delovna sila, njihov skupni dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti pa znaša **najmanj 200 evrov**.

Vloga za določitev dejanskega uporabnika

Dohodnina se načeloma odmeri osebi, ki dohodek lahko doseže, torej dejanskemu uporabniku zemljišča. Če zemljišče dejansko uporablja oseba, ki nima pravice do uporabe zemljišča na podlagi pravnega naslova v zemljiški knjigi in zemljiškem katastru (zakup ni vpisan v zemljiško knjigo v skladu z Zakonom o kmetijskih zemljiščih), se lahko za davčne namene ta pravica **pripiše dejanskemu uporabniku zemljišča s posebno vlogo pri finančnem organu**. Dejansko uporabo zemljišča na dan 30. junija je treba oddati do 15. julija, da se upošteva že za tekoče koledarsko leto. Od leta 2017 lahko finančni organ v primeru, če ugotovi, da se zemljišče dejansko uporablja v okviru kmečkega gospodinjstva, katerega člani niso lastniki tega zemljišča, kot dejanskega uporabnika sam določi člana kmečkega gospodinjstva z izkazanim najvišjim dohodkom iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti.

Kaj spada med dohodke iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti

Davčna osnova članov kmečkega gospodinjstva, zavezanecv za dohodnino iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, so naslednji dohodki:

- **katastrski dohodek**,
- pavšalna ocena dohodkov na **čebelji panj**,
- **obdavčljiva plačila za ukrepe kmetijske politike** in druga plačila iz naslova državnih pomoči (v letih 2012 in 2013 še v 50-odstotnem deležu, od 2014 pa v 100-odstotnem), prejeta v zvezi z opravljanjem osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, kot so neposredna plačila (plačilne pravice in živalske premije), sredstva za sofinanciranje zavarovalnih premij...

Dohodki, ki so na podlagi 26. člena ZDoh-2 oproščeni plačila dohodnine:

- dohodki iz opravljanja kmetijskih in gozdarskih storitev s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo v okviru strojnih krožkov,
- podpore za sheme kakovosti za kmetijske pridelke (od 2015 dalje),
- kmetijsko-okoljska podnebna plačila,
- plačila za ekološko kmetovanje,
- plačila v okviru območij Natura 2000 in na podlagi okvirne direktive o vodah,
- plačila za območja z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (OMD),
- plačila za dobrobit živali,
- plačila za gozdarsko-okoljske in podnebne storitve ter ohranjanje gozdov,
- plačilo za t.i. zeleno komponento (od 2015 dalje),
- plačila iz naslova ukrepov kmetijske politike, pridobljena v zvezi z dolgoročnimi vlaganji (investicijske podpore) v osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnost,
- izplačila na podlagi zavarovanja za škodo na premoženju,
- denarne pomoči zaradi naravne in druge nesreče,
- odškodnino za škodo, ki jo povzročijo prostoživeče živali ali zavarovane prostoživeče živalske vrste (od 2015 dalje),
- dohodki kmečkega gospodinjstva iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti, nižji od 200 evrov,
- plačila vzorčnikom za vodenje knjigovodstva FADN,
- pavšalni dohodek od čebelarstva do 40 čebeljih panjev.

Komu se pripišejo dohodki iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti

- katastrski dohodek se posameznemu zavezancu pripiše za zemljišča, ki jih ima pravico uporabljati (jih ima v lasti, zakupu, so mu pripisana v vlogo za določitev dejanskega uporabnika),

- pavšalna davčna osnova za panj se pripiše uporabniku panja,
- obdavčljiva plačila za ukrepe kmetijske politike in državnih pomoči, katastrski dohodek od zemljišč izven Slovenije, dohodek od pridelave posebnih kultur in od proizvodnje vina se pripišejo članom kmečkega gospodinjstva **v sorazmernem deležu glede na skupno število zavezancev** v kmečkem gospodinjstvu (ne glede na to, kolikšna je višina osnovnega katastrskega dohodka posameznega zavezanca).

Možni načini ugotavljanja davčne osnove	Dejanski prihodki in dejanski odhodki ali dejanski prihodki in normirani odhodki					
	Katastrski dohodek	Posebna kultura	Druge km. dejavnost	Dopol. dejavnost	Osnovna km. dejavnost	s.p., d.o.o. ...
Vrsta pridelave						
Pridelava na njivah, travinje, sadje, grozdje in vino, hmelj, živinoreja na lastni kmeti, čebele, hlodovina in drva	X				X	X
Zelenjadnice in zelišča v intenzivni pridelavi, jagode, semena in sadike enoletnic, reja polžev, vse na prostem ali v tunelih		X	X			X
Sadike trajnic, okrasne rastline, pridelava v rastlinjakih, jagodišča, reja živali na kupljeni kmeti, konji za jahanje, gojena novoletna drevesca			X			X
Mali obsegi prve stopnje predelave	X			X		
Dopolnilne dejavnosti na kmetiji (tudi zakol in prodaja živali, razžagan les...)				X		

Ugotavljanje davčne osnove na podlagi računovodstva oziroma evidenc za davčne namene

Ugotavljanje davčne osnove za osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnost je mogoče tudi na podlagi:

- **dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov (računovodstvo),**
- **dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov (vodenje evidenc za davčne namene),**

če se zavezanec za tak način odloči prostovoljno.

Obvezno ugotavljanje davčne osnove na podlagi računovodstva oziroma evidenc za davčne namene za kmečka gospodinjstva, ki so v povprečju dveh koledarskih let presegla 7.500 evrov dohodkov iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, je bilo s 1. januarjem 2016 ukinjeno.

Določitev nosilca kot zavezanca za dohodnino za kmetijsko in gozdarsko dejavnost ter dopolnilne dejavnosti

- člani kmečkega gospodinjstva **enega od zavezancev za dohodnino** od dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti določijo kot zavezanca za celotno kmetijsko in gozdarsko dejavnost v okviru kmečkega gospodinjstva, oziroma če se v okviru kmečkega gospodinjstva opravlja tudi druga kmetijska ali dopolnilna dejavnost, tudi **kot zavezanca za celotno kmetijsko in dopolnilno dejavnost,**
- nosilec ni nujno oseba, ki je kot nosilec evidentiran v registru kmetijskih gospodarstev za potrebe uveljavljanja ukrepov kmetijske politike, in tudi ni nujno nosilec dopolnilne dejavnosti,
- katerikoli član kmečkega gospodinjstva, ne samo nosilec, **lahko na svoje ime izda račun** za prodane pridelke ali storitve, priporočljivo pa je, da so na računu navedeni tudi podatki o nosilcu,

- način ugotavljanja davčne osnove (po dejanskih ali normiranih odhodkih) morajo člani kmečkega gospodinjstva priglasiti pri finančnem organu in se zavezati, da bodo davčno osnovo na tak način ugotavljali **najmanj pet davčnih let**,
- **rok za priglasitev** nosilca in načina ugotavljanja davčne osnove davčnemu organu je **31. oktober** za začetek z naslednjim koledarskim letom,
- **celotni dohodek se pripiše izbranemu nosilcu, vendar se v primeru ugotavljanja davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov za potrebe določitve davčne stopnje na letni ravni dohodek porazdeli na nosilca in člane kmečkega gospodinjstva, ki so pokojninsko in invalidsko zavarovani iz naslova kmetijske dejavnosti (povprečenje davčne stopnje, davčna stopnja se s tem zniža).**

Ugotavljanje davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov

- na področju uveljavljanja normiranih odhodkov je ZDoh-2L prinesel korenite spremembe, ki so začele uporabljati leta 2013, ZDoh-2N je s 1. januarjem 2015 pogoje še izboljšal, ZDoh-2S pa je s 1. januarjem 2018 predvidel nekatere ukrepe proti zlorabam,
- »računovodstvo« v primeru normiranih odhodkov se strokovno imenuje »vodenje evidenc za davčne name«,
- normirane odhodke sme uveljavljati zavezanec, ki ne presega **50.000 evrov letnega prihodka** (to velja za dopolnilne dejavnosti in kmetijske dejavnosti, ki ne morejo biti obdavčene na podlagi katastrskega dohodka),
- za kmečko gospodinjstvo, ki za vso svojo kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnost ugotavlja dohodek na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, je prag letnih prihodkov **100.000 evrov na nosilca in na drugega člana kmečkega gospodinjstva, ki je**

vklučen v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje kot kmet (če sta dva zavarovanca, sme torej nosilec uveljavljati normirane odhodke do višine 200.000 evrov letnega prihodka),

- zavezanec, ki je na novo začel z opravljanjem dejavnosti, se sme v prvem in drugem letu (če je začel z opravljanjem dejavnosti v zadnjih šestih mesecih prvega leta) odločiti za normirane odhodke ne glede na višino prihodkov,
- **normirani odhodki so določeni v višini 80 % prihodkov** (v davčno osnovo se torej všteta 20 % prihodkov),
- med prihodke se poleg prihodkov od prodaje všttevajo tudi **vsa plačila za ukrepe kmetijske politike** (vključno s kmetijsko in gozdarsko-okoljsko-podnebnimi plačili in plačili za območja z omejenimi dejavniki), **investicijske podpore** se vključijo v časovne razmejitve,
- normiranci **nimajo pravice do olajšav**, tudi ne do investicijske olajšave,
- prispevki za socialno varnost ne znižujejo davčne osnove,
- velja načelo obračunane (in ne plačane) realizacije,
- izplačevalci dohodkov ne plačajo predhodne akontacije dohodnine, normiranci sami izdelajo davčni obračun,
- **obdavčitev** ugotovljenega dohodka **je cedularna**, in sicer s fiksno **20-odstotno stopnjo**, kar pomeni, da ta dohodek ne bo zapadel v obdavčitev po progresivni lestvici glede na višino vseh dohodkov zavezanca, pač pa je t. i. dohodek, ki se ne všteta v letno davčno osnovo,
- zaradi cedularne obdavčitve ni možnosti povprečenja (znižanja davčne stopnje, če je v kmečkem gospodinjstvu več kmetijskih zavarovancev),
- vodenje davčnih evidenc je enostavno, niso potrebni stroški za računovodski servis,
- **priglasitev** ugotavljanja davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov se za osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnost opravi do **31. oktobra** za naslednje koledarsko leto, (za druge dejavnosti pa kadarkoli med letom, ko se začnejo opravljati), za naslednja leta

se priglasi tev opravi v okviru obrazca obračuna akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti, podaljšanje je samodejno, zavezanci pa morajo sami preverjati, če še izpolnjujejo pogoje za uveljavljanje normiranih odhodkov,

Ukrepi proti zlorabam, ki jih je ZDoh-2S prinesel s 1. januarjem 2018, se nanašajo predvsem na obravnavo prihodkov povezanih oseb, na prenehanje pravice do uveljavljanja normiranih odhodkov, če prihodki v povprečju dveh zaporednih predhodnih let presežejo 150.000 evrov, ter v primeru preseganja praga prihodkov prinašajo omejitev priznavanja višine normiranih odhodkov v absolutnem znesku:

- v primeru **povezanih oseb** se v prag letnih prihodkov za priznavanje pravice do uveljavljanja normiranih odhodkov (do 50.000 oziroma do 100.000 evrov letnih prihodkov) všteva seštevek prihodkov povezanih oseb,
- zavezanec, ki v **povprečju** dveh zaporednih predhodnih let preseže 150.000 evrov prihodkov oziroma 150.000 evrov na nosilca in drugega člana kmečkega gospodinjstva, ki je vključen v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje kot kmet, izgubi pravico do uveljavljanja normiranih odhodkov in mora začeti ugotavljati dejanske odhodke,
- če zavezanec izkazuje več kot 50.000 oziroma več kot 100.000 evrov letnih prihodkov na nosilca in kmečkega zavarovanca (in obenem ne preseže pogoja iz prejšnje alineje), se mu v davčnem letu **priznajo normirani odhodki do maksimalno 40.000 evrov** (80 % od 50.000) oziroma 80.000 evrov (80 % od 100.000) na nosilca in kmečkega zavarovanca.

Ugotavljanje davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov

Enostavno računovodstvo

- zakonska podlaga je 73. člen Zakona o gospodarskih družbah ZGD-1,
- podjetnik **ne sme prekoračiti dveh od treh meril**: povprečno število delavcev ne sme presegati tri, letni prihodki morajo biti nižji od 50.000 evrov, povprečna vrednost aktive ne sme presegati 25.000 evrov.

Dvostavno računovodstvo

- zakonska podlaga je 54. člen Zakona o gospodarskih družbah ZGD-1,
- Slovenski računovodski standardi (2016), Uradni list RS št. 95/15, 74/16 – popr. in 23/17), SRS 30 – Računovodske rešitve pri samostojnih podjetnikih posameznikih,
- Navodila za knjiženje poslovnih dogodkov v kmetijski dejavnosti z vzpostavitvijo povezave med knjigovodstvom FADN in davčnim knjigovodstvom ter temu ustrezen kontni načrt, v katerem se podrobneje določa postopek vodenja knjigovodstva in ureja tudi nekatere poenostavljene rešitve za vrednotenje osnovnih sredstev; navodilo je bilo pripravljeno v sodelovanju z Slovenskim inštitutom za revizijo, Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvom za finance in Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije ter je na voljo na spletni strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- med prihodke se v davčno osnovo poleg prihodkov od prodaje všttevajo tudi vsa plačila za **ukrepe kmetijske politike** (vključno s kmetijsko in gozdarsko-okoljsko-podnebnimi plačili in plačili za območja z omejenimi dejavniki),
- uveljavljati je mogoče vse stroške materiala, storitev,

- amortizacije, najete delovne sile in zemljišč,
- investicijske podpore zavezanec prikaže kot dolgoročne pasivne časovne razmejitev in ima **možnost uveljavljanja investicijskih olajšav**,
 - vodenje računovodstva ni enostavno, večinoma je treba najeti računovodski servis.

Posebnosti ugotavljanja davčne osnove na podlagi računovodstva pri kmetijski dejavnosti

- za prenehanje opravljanja dejavnosti se ne šteje določitev novega nosilca dejavnosti, če se kot nosilec dejavnosti določi drug član kmečkega gospodinjstva (sprememba začne veljati s prvim dnevom naslednjega leta po letu priglasiitve spremembe), prav tako ne potek petletnega roka,
- za potrebe ugotavljanja davčne osnove se **sredstva, ki so v lasti ali finančnem najemu člana kmečkega gospodinjstva in se uporabljajo za opravljanje dejavnosti, štejejo, kot da so v lasti ali finančnem najemu nosilca dejavnosti**,
- **pravice in obveznosti**, ki jih je pridobil oziroma prevzel član kmečkega gospodinjstva v zvezi z opravljanjem dejavnosti, veljajo, kot da jih je pridobil oziroma prevzel nosilec dejavnosti,
- kot odhodek se v primeru ugotavljanja davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov priznajo tudi obvezni prispevki za socialno varnost članov kmečkega gospodinjstva iz naslova kmetijske in dopolnilne dejavnosti.

Kateri izmed možnih načinov ugotavljanja davčne osnove je za zavezance najugodnejši

- ni enotnega odgovora, pač pa je to odvisno od okoliščin na posamezni kmetiji,

- za večino kmetij je še vedno najugodnejša in najenostavnejša obdavčitev po sistemu katastrskega dohodka,
- Geodetska uprava RS najpozneje do 20. septembra omogoči lastnikom nepremičnin vpogled v pripisane vrednosti katastrskega dohodka za naslednje leto, za parcele, ki so v njihovi lasti in so po dejanski rabi kmetijska in gozdna zemljišča, tako da se zavezanci lahko še pravočasno odločijo za najugodnejši način ugotavljanja davčne osnove.

Dohodninska lestvica

Stopnje dohodnine za leto 2018

Če znaša neto letna davčna osnova v evrih		Znaša dohodnina v evrih	
nad	do		
	8.021,34		16 %
8.021,34	20.400,00	1.283,41	+ 27 % nad 8.021,34
20.400,00	48.000,00	4.625,65	+ 34 % nad 20.400,00
48.000,00	70.907,20	14.009,65	+ 39 % nad 48.000,00
70.907,20		22.943,46	+ 50 % nad 70.907,20

Znižanje katastrskega dohodka zaradi naravnih nesreč

- možnost znižanja katastrskega dohodka je s sprejemom ZDoh-2 ukinjena (od 2007 dalje to ni več mogoče).

Oprostitve

Na zahtevo zavezanca se v davčno osnovo ne vštevata katastrski dohodek zemljišč:

- ki jih je na podlagi zakona trajno ali začasno **prepovedano izkoriščati** za kmetijsko pridelavo,
- na katerih so **nasipi, kanali, prekopi, jezovi** in druge naprave za potrebe obrambe pred poplavami ali za osu-

- ševanje in namakanje,
- ki ležijo znotraj visokovodnih nasipov,
 - na katerih so vrbeni in drugi **zaščitni nasadi ter varovalni gozdovi** kot obramba pred erozijo,
 - ki so v zemljiškem katastru označena kot zemljišča pod **neodmerjenimi gozdnimi cestami**,
 - na katerih so **neodmerjene planinske poti**,
 - na katerih so objekti za potrebe **zaščite in reševanja** pred naravnimi in drugimi nesrečami,
 - ki ležijo v **obmejnem pasu** in nad ali pod visokonapetostnimi **daljnovodi** in drugimi vodi, če je izkoriščanje v kmetijske namene onemogočeno,
 - na katerih so evidentirana **vojna grobišča**,
 - ki jih zavezanec odda v skladu s predpisi o **preživninskem varstvu kmetov**,
 - ki jih na podlagi odločbe državnega organa o **razlastitvi** ali pogodbe, ki nadomešča razlastitev, ni mogoče uporabljati,
 - ki jih je zavezanec z odločbo o **denacionalizaciji** dobil v last, ne pa tudi v posest,
 - za katera je bilo v skladu s predpisi izdano **dovoljenje za gradnjo**,
 - ki so **dana v zakup** za obdobje, navedeno v zakupni pogodbi,
 - ki se uporabljajo za doseganje dohodka iz dejavnosti (če se zemljišča uporabljajo za dejavnost, za katero se dohodek ugotavlja na podlagi računovodstva oziroma evidenc za davčne namene, se izvzamejo iz obdavčitve na podlagi katastrskega dohodka),
 - ki so bila neuporabna ali slabše kakovosti, vendar so z vlaganji postala uporabna ali bolj rodovitna, za obdobje treh let, z uveljavitvijo v prvem letu po **usposobitvi ali izboljšanju**,
 - na katerih se zasadijo **novi vinogradi, hmeljišča, sadovnjaki ali drugi trajni nasadi**, za obdobje treh let, in za oljčne nasade za obdobje osmih let, z uveljavitvijo v prvem letu po zasaditvi,
 - ki se **pogozdijo**, za obdobje 30 let, z uveljavitvijo v pr-

vem letu po pogozditvi,

- na katerih so objekti posebnega pomena za **obrambo** ali ki so v varnostnem območju takega objekta in se za nje predpiše ukrep varovanja.

Vloge ni treba predložiti za zemljišča pod neodmerjenimi gozdnimi cestami in za zemljišča, na katerih so objekti posebnega pomena za obrambo ali so v varnostnem območju takega objekta. **Po uradni dolžnosti** pa finančni organ prizna tudi oprostitev od katastrskega dohodka za zemljišča, ki jih zavezanec prijavi v uporabo za namene opravljanja dejavnosti, za katero se davčna osnova ugotavlja na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov ali dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov.

Investicijska olajšava za vlaganje v osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnost

- kadar je mogoče z računi dokazati vlaganje sredstev članov kmečkega gospodinjstva oziroma agrarne skupnosti v osnovna sredstva in opremo, se v davčnem letu vlaganja prizna olajšava **v višini 40 % vložnega zneska**,
- olajšave se v delu, ki je financiran iz **nepovratnih sredstev** proračunov samoupravnih lokalnih skupnosti, proračuna RS ali proračuna EU, ne priznajo,
- olajšav **ni mogoče uveljavljati za vlaganja v nakup zemljišč, nakup ali gradnjo stavb, nakup motornih vozil**, razen traktorjev in druge kmetijske in gozdarske mehanizacije,
- olajšava se priznava največ **do višine davčne osnove iz osnovne** kmetijske in gozdarske dejavnosti,
- neizkoriščeni del olajšave lahko zmanjšuje davčno osnovo v naslednjih **petih letih** po letu vlaganja,
- olajšava se prizna zavezancu v sorazmernem deležu glede na skupno število zavezancev v kmečkem gospodinjstvu oziroma glede na pripadajoči solastniški ali so-

razmerni delež v agrarni skupnosti,

- v primeru **odtuitve** osnovnega sredstva oziroma opreme, za katero je bila uveljavljena olajšava, prej kot v treh letih po letu vlaganja se znesek davčne osnove v letu odtuitve poveča za znesek izkoriščene olajšave.

Splošna olajšava

Uveljavljajo jo lahko vsi zavezanci, razen tistih, za katere nekdo drug uveljavlja olajšavo za vzdrževanega družinskega člana.

Če znaša skupni dohodek v evrih		Znaša splošna olajšava za leto 2018 v evrih
nad	do	
	11.166,37	6.519,82
11.166,37	13.316,83	$3.302,70 + (19.922,15 - 1.49601 \times \text{skupni dohodek})$
13.316,83		3.302,70

Osebne olajšave

Namen	znaša olajšava za leto 2018 v evrih
Invalidu s 100 % telesno okvaro	17.658,84
Posebna osebna olajšava za rezidenta, ki se izobražuje in ima status dijaka ali študenta	3.302,70

Posebna olajšava za vzdrževane družinske člane

Namen	znaša olajšava za leto 2018 v evrih
Za prvega vzdrževanega otroka	2.436,92
Za vzdrževanega otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo	8.830,00
Za drugega vzdrževanega otroka	2.649,24
Za tretjega vzdrževanega otroka	4.418,54
Za četrtega vzdrževanega otroka	6.187,85
Za petega vzdrževanega otroka	7.957,14
Za vse nadaljnje vzdrževane otroke se glede na višino olajšave za predhodnega vzdrževanega otroka poveča še za	1.769,30
Za vsakega drugega vzdrževanega družinskega člana	2.436,92

Olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje do 2.819,09 evrov.

Letna davčna osnova

Vsota davčnih osnov, upoštevajoč **oprostitve** na zahtevo zavezanca, se zmanjša za:

- obvezne **prispevke za socialno varnost** (razen v primeru ugotavljanja davčne osnove z uveljavljanjem normiranih odhodkov, v primeru ugotavljanja davčne osnove po dejanskih dohodkih pa se prizna za vse člane kmečkega gospodinjstva),
- **pristojbine**, uvedene s predpisi o gozdovih, in
- stroške delovanja in vzdrževanja **osuševalnih in namakalnih sistemov**.

Če je na letni ravni tako ugotovljena davčna osnova **negativna**, se šteje, da je davčna osnova enaka nič.

Akontacija dohodnine od dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti

Akontacija dohodnine **od katastrskega dohodka** in pavšalne ocene dohodka za panje (PODP) po stopnji:

- 10 % od davčne osnove, če je skupni znesek katastrskega dohodka in PODP na posameznega zavezanca enak ali večji od 10 % povprečne plače v Sloveniji za preteklo leto,
- 0 % od davčne osnove, če je skupni znesek manjši od 10 % povprečne plače.

Akontacija dohodnine **od obdavčljivih plačil za ukrepe kmetijske politike** in drugih plačil iz naslova državnih pomoči po stopnji:

- 10 % od davčne osnove, če je posamezno izplačilo večje od 200 evrov,
- 0 % od davčne osnove, če je posamezno izplačilo enako ali manjše od 200 evrov,
- ta akontacija se pripiše članom kmečkega gospodarstva v sorazmernem deležu glede na skupno število zavezancev.

Nerezidentu se akontacija dohodnine za vse dohodke izračuna po stopnji 16 % in se šteje za dokončni davek.

Informativni izračun dohodnine, napoved, odločba o odmeri

- finančni organ sestavi **informativni izračun** dohodnine in ga pošlje zavezancem v dveh tranšah, prvo do 30. marca in drugo do 31. maja,
- če zavezanec ne poda ugovora, informativni izračun postane **odločba o odmeri** dohodnine,
- zavezanci, ki ne prejmejo informativnega izračuna, pa so dosegli dohodke, višje od zneska splošne olajšave nad najvišjo mejo dohodkov (3.302,70 evra za leto 2018), ali so poleg pokojnine prejeli več kot 80 evrov

dohodkov, morajo sami vložiti **napoved za odmero dohodnine**, rok je 31. julij,

- zavezanec, ki ne prejme informativnega izračuna in mu ni treba vložiti napovedi, jo mora vložiti, če želi, da mu finančni organ **vrne med letom plačano akontacijo dohodnine**.

Kronologija sprememb ZDoh-1 in ZDoh-2 na področju obdavčevanja osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti

Plačila, ki so se vštevala v davčno osnovo oziroma so bila oproščena plačila dohodnine, in način vštevanja (delež dejansko prejetih neposrednih plačil oziroma pripis povprečnega zneska subvencij na hektar) ter možnost uveljavljanja investicijskih olajšav od leta 2005 dalje

Leto	Delež obdavčljivih neposrednih plačil, ki se všteva v davčno osnovo, oziroma povprečni znesek na ha	Obdavčitev v OMD plačil	Možnost uveljavljanja investicijske olajšave in višina olajšave
2005	25 %	DA	NE
2006	50 %	DA	NE
2007	povprečni znesek na ha	DA	NE
2008	povprečni znesek na ha	NE	NE
2009	povprečni znesek na ha	NE	25 %, 30 %
2010	povprečni znesek na ha ali 50 %	NE	30 %
2011	50 %	NE	30 %
2012	50 %	NE	40 %
2013	50 %	NE	40 %
2014	100 %	NE	40 %
2015 in naprej	100 %, izvzeta zelena komponenta	NE	40 %

Katastrski dohodek kmetijskih in gozdnih zemljišč

Katastrski dohodek je pavšalna ocena tržnega dohodka od dejavnosti kmetijstva in gozdarstva, ki bi ga bilo mogoče doseči s povprečno ravniyo pridelave na kmetijskih in gozdnih zemljiščih v RS glede na njihovo proizvodno sposobnost.

Katastrski dohodek ureja Zakon o ugotavljanju katastrskega dohodka ZUKD-2, Uradni list RS, št. 63/2016: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7125>
Lestvice so objavljene v Uredbi o določitvi lestvic katastrskega dohodka, pavšalne ocene dohodka na čebelji panj in območjih posebnih režimov za kmetovanje in gospodarjenje z gozdovi za obdobje 2017–2019 v Uradnem listu RS, št. 64/2016: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED7384>

Katastrski dohodek je pavšalna ocena tržnega dohodka

Katastrski dohodek (v nadaljevanju KD) Zakon o ugotavljanju katastrskega dohodka ZUKD-2 opredeljuje kot pavšalno oceno tržnega dohodka od dejavnosti kmetijstva in gozdarstva, ki bi ga bilo mogoče doseči s povprečno ravniyo pridelave na kmetijskih in gozdnih zemljiščih v RS glede na njihovo proizvodno sposobnost. Pavšalno je ocenjen tudi dohodek na čebelji panj. Pridelavi, ki je obdavčena pavšalno na podlagi KD, pravimo **osnovna kmetijska in osnovna gozdarska dejavnost** (v nadaljevanju OKGD). OKGD je lahko prostovoljno obdavčena tudi na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih ali normiranih odhodkov. Tako je potrebno davčno osnovo ugotavljati tudi za tiste kmetijske dejavnosti, ki ne morejo biti obdavčene na podlagi KD (pridelava v rastlinjakih, sadike trajnih rastlin, okra-

sne rastline, živinoreja na pretežno kupljeni krmi...) in jih je treba na davčnem uradu priglasiti kot **drugo kmetijsko dejavnost**.

Metodologija izračunavanja KD

ZUKD-2 temelji na podatkih o vrednosti proizvodnje za posamezne vrste dejanske rabe kmetijskih zemljišč iz Ekonomskega računa za kmetijstvo (**ERK**) ter gozdnih zemljišč iz Ekonomskega računa za gozdarstvo (**ERG**). V ERK in ERG je upoštevan le tržni prihodek, torej KD ne vključuje sredstev za ukrepe kmetijske politike. **Priznani stroški** za kmetijska zemljišča znašajo **90%** in za gozdna zemljišča **80%**. Ker so metodološko upoštevani vsi stroški razen lastnega dela, je rezultat dohodek in ne dobiček.

KD se izračunava vsaka tri leta na podlagi povprečne vrednosti proizvodnje iz ERK in ERG za preteklih pet let. ZUKD-2 se je začel uporabljati z letom 2017. Predvidena je **postopnost vključevanja KD v davčno osnovo**: leta 2017 le 40 %, 2018 55 %, 2019 75 %, v 100 % deležu šele leta 2020, vendar bo takrat KD že na novo preračunan. Izračuni so enotni za celotno Slovenijo, korekcija je le glede na boniteto kmetijskih in gozdnih zemljišč ter rastiščni koeficient gozda.

Lestvica KD za kmetijska zemljišča

Boniteta	Kmetijsko zemljišče, trajne rastline na njivskih površinah, matičnjak, plantaža gozdnega drevja	Vinograd	Hmeljišče	Intenzivni sadovnjak, ostali trajni nasadi	Oljčnik
0-10	17,14	183,95	264,70	909,07	195,68
11-20	42,85	195,45	281,24	965,88	207,90
21-30	68,57	205,80	296,13	1.017,02	218,91
31-40	81,42	215,00	309,37	1.062,47	228,70
41-50	85,71	223,04	320,95	1.102,24	237,26
51-60	89,99	229,94	330,87	1.136,33	244,59
61-70	94,28	236,84	340,80	1.170,42	251,93
71-80	98,57	242,59	349,07	1.198,83	258,05
81-90	102,85	247,19	355,69	1.221,56	262,94
91-100	107,14	250,64	360,65	1.238,60	266,61

Lestvica KD za gozdna zemljišča glede na rastiščni koeficient

Rastiščni koeficient	KD v evrih/ha
1	0,20
2-3	6,00
4-5	11,99
6-7	16,99
8-9	19,99
10-11	22,98
12-13	27,98
14-15	33,98
16-17	39,97

Lestvica KD za gozdna zemljišča glede na boniteto

Boniteta	KD v evrih/ha
0-10	5,02
11-20	12,06
21-30	17,08
31-40	20,10
41-50	23,11
51-60	28,13
61-70	40,19
71-80	50,24
81-90	60,29
91-100	80,38

KD za gozdna zemljišča je seštevek KD-ja glede na rastiščni koeficient in KD-ja glede na boniteto zemljišča.

Zavezancem za pridelke osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti, za katere se davčna osnova ugotavlja na podlagi katastrskega dohodka in obenem niso identificirani za namene DDV, pri prodaji končnim potrošnikom **ni potrebno izdajati računov**. Upravičencem do pavšalnega nadomestila DDV račun praviloma v njihovem imenu izdajo kupci.

Kmečko gospodinjstvo in zavezanci za dohodnino iz OKGD

Zakon o dohodnini ZDoh-2 opredeljuje **kmečko gospodinjstvo za davčne namene**. To je skupnost ene ali več fizičnih oseb, članov enega ali več gospodinjstev, ki so na dan 30. junija stalno ali začasno prijavljene na istem naslovu, niso najeta delovna sila, njihov skupni dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti pa znaša najmanj 200 evrov.

Zavezanci za dohodnino iz OKGD so člani kmečkega gospodinjstva, ki so na dan 30. junija vpisani v zemljiški knjigi oziroma zemljiškem katastru kot lastniki, zakupniki ali ime-

tniki pravice do uporabe kmetijskega ali gozdnega zemljišča na podlagi drugega pravnega naslova, ali so lastniki ali uporabniki čebeljih panjev, ali so jim izplačana sredstva za ukrepe kmetijske politike.

Kaj se všteva med dohodke iz OKGD?

- **KD**, kamor sodi tudi **KD oljčnika** (edino oljčno olje je obravnavano kot OKGD),
- **dohodek od proizvodnje vina**, ki se ugotavlja kot KD vinograda in dodatni dvakratnik KD vinograda z boniteto med 51 in 60 (2 krat 229,94 evra/ha krat % postopnega vključevanja, za leto 2018 torej 252,93 evra/ha),
- **dohodek od t.i. posebnih kultur** (več o tem v nadaljevanju), ki se ugotavlja kot dodatni KD v višini 1,3 KD intenzivnega sadovnjaka z boniteto med 51 in 60 (1,3 krat 1.136,33 evra/ha krat % postopnega vključevanja, za leto 2018 torej 812,48 evra/ha),
- pavšalno ocena dohodkov na **čebelji panj** (17 evrov/panj nad 40 panjev),
- obdavčljiva **plačila za ukrepe kmetijske politike** in druga plačila iz naslova državnih pomoči, kot so neposredna plačila (plačilne pravice in živalske premije), sredstva za sofinanciranje zavarovalnih premij...

Za nekatere pravice (uveljavljanje pravice do pavšalnega nadomestila DDV, povrnitev trošarin za goriva za pogon kmetijske in gozdarske mehanizacije) mora seštevek naštetih dohodkov kmečkega gospodinjstva znašati vsaj 200 evrov.

Posebne kulture

Posebne kulture so **zelenjadnice in zelišča v intenzivni pridelavi**, za katero se šteje pridelava ene ali več zelenjadnic oziroma zelišč na isti površini v celotni rastni sezoni posameznega koledarskega leta, **jagode** na njivah, **semena** in **sadike poljščin**, zelenjadnic in zelišč, ki se pridelujejo **v tleh na prostem ali v tunelih**, in **reja polžev** na njivi.

Tudi posebne kulture so lahko obdavčene kot druga kmetijska dejavnost.

Prijava posebnih kultur poteka v okviru zbirnih (subvencijskih) vlog. AKTRP o površinah posebnih kultur posameznih kmetijskih gospodarstev poroča FURS-u.

Komu se pripišejo dohodki iz OKGD?

- KD se posameznemu zavezancu pripiše za zemljišča, ki jih ima pravico uporabljati (jih ima v lasti, zakupu itd.),
- pavšalna davčna osnova za čebelji panj se pripiše uporabniku panja,
- obdavčljiva plačila za ukrepe kmetijske politike in državnih pomoči, KD od zemljišč izven Slovenije, od pridelave posebnih kultur in od proizvodnje vina se pripišejo članom kmečkega gospodinjstva **v sorazmernem deležu glede na skupno število zavezancev** v kmečkem gospodinjstvu (ne glede na to, kolikšna je višina osnovnega KD posameznega zavezanca).

Znižanje KD zaradi naravnih nesreč od 2007 dalje ni več mogoče, medtem ko ZDoh-2 priznava 19 različnih vrst oprostitev za KD. Prav tako omogoča investicijsko olajšavo v višini 40% vloženih lastnih sredstev.

Akontacija dohodnine od dohodkov OKGD znaša 10 % od KD, če je ta višji od 10 % povprečne plače in 10 % od obdavčljivih subvencij, če je posamično izplačilo nad 200 evrov.

Ali je ugotavljanje dohodkov na podlagi KD za kmetije vedno najugodnejše?

Za večino kmetij ostaja ta način najugodnejši in je tudi administrativno nezahteven. Vendar to ne drži vedno. Glede najprimernejšega načina ugotavljanja dohodkov se lahko posvetujete s svojim kmetijskim svetovalcem, ki vam bo izdelal primerjavo med različnimi možnostmi.

Davek na dodano vrednost in kmetijstvo

Davek na dodano vrednost je davek na promet blaga in storitev, ki je v Sloveniji 1. julija 1999 zamenjal dotedanji prometni davek.

Davek na dodano vrednost ureja Zakon o davku na dodano vrednost ZDDV-1, Uradni list RS, št. 117/2006, z nadaljnjimi spremembami in dopolnitvami: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4701>

Podrobneje izvajanje zakona ureja Pravilnik o izvajanju Zakona o davku na dodano vrednost, Uradni list RS, št. 141/2006, z nadaljnjimi spremembami in dopolnitvami: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV7542>

Predmet obdavčitve z davkom na dodano vrednost (v nadaljevanju **DDV**) so dobave blaga in izvajanje storitev, ki jih davčni zavezanec opravi v okviru svoje ekonomske dejavnosti. Ekonomska dejavnost obsega vsako proizvodno, predelovalno, trgovsko in storitveno dejavnost ter izkoriščanje premoženja in premoženjskih pravic, če je to namenjeno doseganju dohodka.

DDV se obračunava v vseh fazah prometa blaga in storitev, od prvih nabav do končnega potrošnika. Kupec plača DDV ob vsaki nabavi, vendar tisti kupec, ki opravlja dejavnost, breme vstopnega DDV s postopkom odbitka vstopnega DDV prenese na kupca svojih proizvodov in storitev, in tako naprej do končnega potrošnika, ki je plačnik celotne davčne obveznosti (izstopnega DDV).

Opredelitev pojmov, ki se uporabljajo za potrebe DDV in izhajajo iz zakonodaje s področja dohodnine

- **Osnovna kmetijska in osnovna gozdarska dejavnost** (v nadaljevanju **OKGD**) je v Zakonu o dohodnini ZDoh-2 opredeljena kot pridelava, ki je v celoti ali večinoma vezana na uporabo kmetijskih in gozdnih zemljišč, določena je s predpisi o ugotavljanju katastrskega dohodka ter ustrezno evidentirana v zemljiškem katastru. Osnovna dejavnost je tista, ki je lahko obdavčena pavšalno na podlagi katastrskega dohodka.
- **Dohodki iz OKGD** so katastrski dohodek (tudi katastrski dohodek od vina in od t.i. posebnih kultur), pavšalna ocena dohodkov na čebelji panj, obdavčljiva plačila za ukrepe kmetijske politike in druga plačila iz naslova državnih pomoči, prejeta v zvezi z opravljanjem OKGD, kot so neposredna plačila (plačilne pravice in živalske premije), sredstva za sofinanciranje zavarovalnih premij...
- **Kmečko gospodinjstvo** je skupnost ene ali več fizičnih oseb, članov enega ali več gospodinjstev, evidentiranih na istem naslovu, ki so na dan 30. junija v davčnem letu po predpisih o prijavi prebivališča stalno ali začasno prijavljene na tem naslovu, niso najeta delovna sila, njihov skupni dohodek iz OKGD pa znaša najmanj 200 evrov.
- **Zavezanci za dohodnino iz OKGD** so člani kmečkega gospodinjstva, ki so na dan 30. junija leta, za katero se dohodek ugotavlja, vpisani v zemljiški knjigi oziroma zemljiškem katastru kot lastniki, zakupniki ali imetniki pravice do uporabe kmetijskega ali gozdnega zemljišča na podlagi drugega pravnega naslova, poleg teh so zavezanci tudi člani kmečkega gospodinjstva, ki so jim izplačana sredstva za ukrepe kmetijske politike, ter lastniki ali uporabniki čebeljih panjev.

Davčni zavezanec za namene DDV je v primeru opravljanja OKGD eden od članov kmečkega gospodinjstva, ki je zavezanec za dohodnino iz OKGD, in ga ostali zavezanci za dohodnino določijo za predstavnika za namene DDV.

Davčni organ v primeru obvezne identifikacije za namene DDV po uradni dolžnosti izda identifikacijsko številko za DDV osebi, ki ima med člani kmečkega gospodinjstva najvišji katastrski dohodek, ostali zavezanca pa za davčnega zavezanca za namene DDV lahko izberejo drugega zavezanca za dohodnino iz OKGD.

Redni in prostovoljni davčni zavezanec

Glede na vrsto opravljanja dejavnosti in načina ugotavljanja dohodkov je na področju kmetijstva **redni davčni zavezanec** predstavnik kmečkega gospodinjstva, ki:

- opravlja OKGD, za katero dohodke ugotavlja na podlagi katastrskega dohodka, in vsi dohodki kmečkega gospodinjstva iz OKGD v koledarskem letu presegajo **7.500 evrov**,
- opravlja OKGD in dohodke zanjo ugotavlja na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov ali dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov in v koledarskem letu preseže **50.000 evrov** obdavčljivega prometa,
- opravlja dopolnilno dejavnost na kmetiji in/ali t.i. drugo kmetijsko dejavnost (vpis dejavnosti fizične osebe v davčni register) in v koledarskem letu preseže **50.000 evrov** obdavčljivega prometa.

Osebe, ki iz OKGD ne dosežajo 7.500 evrov dohodkov oziroma 50.000 evrov obdavčljivega prometa v primeru ugotavljanja dejanskih prihodkov in dejanskih ali normiranih odhodkov, ter osebe, ki opravljajo dopolnilno in/ali drugo kmetijsko dejavnost na kmetiji in ne presegajo 50.000 evrov obdavčljivega prometa, se lahko kljub temu identificirajo za namene DDV in postanejo **prostovoljni davčni zavezanca**.

Redni davčni zavezanca lahko izstopijo iz sistema DDV, ko njihovi dohodki padejo pod prag 7.500 oziroma 50.000 evrov, prostovoljni davčni zavezanca pa morajo v sistemu ostati najmanj 60 mesecev.

Zavezanci, ki so uveljavljali povrnitev vstopnega DDV za osnovna sredstva, morajo po prenehanju identifikacije v manj kot 20 letih po nabavi v primeru nepremičnin in manj kot v 5 letih v primeru ostalih osnovnih sredstev, izvesti **popravek odbitka DDV** (poračunati 1/20 oziroma 1/5 zneska vstopnega DDV za vsako leto predčasnega izstopa iz sistema).

Kombinacije različnih dejavnosti davčnega zavezanca s stališča identifikacije za DDV

- Davčni zavezanec, ki je identificiran za DDV z naslova OKGD, za katero se dohodnina plačuje po katastrskem dohodku, mora biti identificiran za namene DDV tudi za vse ostale dejavnosti, katerih nosilec je, torej tudi za dopolnilne dejavnosti na kmetiji, druge kmetijske in tudi nekmetijske dejavnosti.
- Davčni zavezanec, ki je nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji, opravlja drugo kmetijsko ali nekmetijsko dejavnost, katerih nosilec je, dohodki iz OKGD na podlagi katastrskega dohodka pa ne presegajo 7.500 evrov, je lahko identificiran za DDV le za ostale dejavnosti, medtem ko ni nujno, da je z OKGD v sistemu DDV in zanjo lahko uveljavlja pavšalno nadomestilo.

Davčni zavezanec, ki je identificiran za DDV kot nosilec katerekoli dejavnosti (ni pa nujno identificiran za OKGD), mora biti identificiran za DDV za vse svoje dejavnosti: dopolnilne dejavnosti na kmetiji, druge kmetijske in nekmetijske dejavnosti.

Stopnje DDV

- **Splošna stopnja**, po kateri se obračunava in plačuje dobava blaga in storitev, znaša **22 %**.
- **Nižja stopnja**, po kateri se obračunavajo in plačujejo dobave blaga in storitev iz Priloge I k ZDDV-1, znaša **9,5 %**.

Na seznamu blaga in storitev, za katere se uporablja **nižja**

stopnja, so med drugimi:

- hrana (vključno s pijačo, razen alkoholnih pijač) za ljudi in živali,
- žive živali, semena, rastline in primesi, ki so (običajno) namenjene za pripravo hrane, izdelki, ki se (običajno) uporabljajo kot dodatki k hrani ali kot njen nadomestek, priprava jedi,
- dobava vode,
- zdravila, ki se uporabljajo za zdravljenje in preprečevanje bolezni v humani in veterinarski medicini,
- živali za pitanje, semena, sadike, gnojila, fitofarmaceutska sredstva, biotična sredstva za varstvo rastlin ter storitve, ki so namenjene izključno uporabi v kmetijstvu, gozdarstvu in ribištvu,
- dobava lončnic, sadik in rezanega cvetja.

Izdajanje računov

Davčni zavezanci morajo za vse dobave blaga in storitev v okviru OKGD (če so zanje identificirani za DDV) in za vse ostale dejavnosti, katerih nosilci so, **zagotoviti izdajo računa**. Računi so dokumenti na papirju ali v elektronski obliki. Račun lahko izstavi zavezanec sam, prejemnik ali tretja oseba v njegovem imenu in za njegov račun. V primeru gotovinskega poslovanja morajo biti **računi davčno potrjeni**. ZDDV-1 natančno opredeljuje, kateri podatki morajo biti na računu navedeni, v katerih primerih je dopusten poenostavljen račun in kako mora biti sestavljen račun, ki ga izda mali davčni zavezanec, to je oseba, ki ni zavezanec za DDV. Vse o izdajanju računov je na voljo v publikaciji **Računi** na spletni strani FURS:

http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Davki_in_druge_dajatve/Podrocja/Davek_na_dodano_vrednost/Opis/Podrobnejši_opis_2_izdaja_Racuni.pdf

ter v publikaciji **Računi v kmetijstvu – Izdajanje in davčno potrjevanje**, na spletni strani KGZS:

<http://www.kgzs.si/gv/razvoj-podezelja/davki.aspx>

Računi morajo biti s strani DDV zavezancev izdani tudi končnim potrošnikom (ti niso DDV zavezanci). Prav tako se

kot promet blaga obravnava dobava pridelkov iz OKGD, obdavčenih po katastrskem dohodku, dopolnilni dejavnosti na kmetiji, čeprav je lahko nosilec te dejavnosti ista oseba.

Obrnjena davčna obveznost

ZDDV-1 določa, da je v nekaterih primerih DDV dolžan poravnati kupec, identificiran za namene DDV v Sloveniji, kateremu se opravijo gradbena dela (vključno s popravili, čiščenjem, vzdrževanjem, rekonstrukcijo in rušenjem v zvezi z nepremičninami) ter še v nekaterih drugih primerih. To pomeni, da so namesto dobaviteljev DDV dolžni obračunati in plačati prejemniki dobav in naročniki storitev.

Knjiga prejetih in izdanih računov

Davčni zavezanec mora voditi knjigo prejetih in izdanih računov ter sestaviti davčni obračun, ki ga predloži davčnemu organu. Iz razlike med vstopnim in izstopnim DDV izhaja vračilo oziroma davčni dolg, ki se poravna v določenem davčnem obdobju.

Uveljavljanje pavšalnega nadomestila

Posebna ureditev, ki jo ZDDV-1 omogoča za kmete, je uveljavljanje pavšalnega nadomestila. Pravico do pavšalnega nadomestila imajo zavezanci ob dobavi kmetijskih in gozdarskih pridelkov in storitev, ki so rezultat OKGD, za katero so obdavčeni na podlagi katastrskega dohodka, če njihovo kmečko gospodinjstvo ne presega 7.500 evrov dohodkov iz OKGD in se za DDV niso identificirali prostovoljno. Pavšalno nadomestilo se jim prizna le v primeru dobav davčnim zavezancem, ki morajo obračunavati in plačevati DDV v skladu z ZDDV-1, torej le v primeru prodaje zavezancem, ki so identificirani za namene DDV v Sloveniji ali drugi državi članici EU. Ti kupci so dolžni plačilu za opravljeno dobavo prišteti znesek pavšalnega nadomestila v višini 8 % od odkupne vrednosti, ta znesek pa lahko odbijejo kot svoj vstopni DDV.

Pavšalno nadomestilo je mogoče uveljaviti le za dobavo kmetijskih in gozdarskih pridelkov in storitev, ki so nave-

dene v Prilogi XII k Pravilniku o izvajanju ZDDV-1:

- pridelki živinoreje (žive živali, mleko in smetana, gnojila živalskega ali rastlinskega izvora),
- pridelki čebelarstva (naravni med, cvetni prah, vosek, matični mleček in propolis),
- poljščine, krmne rastline in drugi pridelki (žito, žitna slama in žitne pleve, oljna semena in plodovi, druga semena, sladkorna pesa, krmne rastline, koreni in gomolji, ter užitne vrtnine, sveže jagode, gojena zdravilna zelišča in začimbe, če so priglašene kot posebne kulture),
- hmelj,
- sveže sadje, oreški in oljčno olje,
- sveže grozdje, grozdni mošt in vino (če je v evidenci MKGP izkazana proizvodnja vina),
- gozdarski pridelki (les za ogrevanje, neobdelan ali grobo obdelan les domačih lesnih vrst),
- kmetijske storitve in storitve za gozdarstvo (storitve v rastlinski pridelavi in živinoreji in storitve za gozdarstvo, kadar jih člani kmečkega gospodinjstva opravljajo v okviru strojnega krožka).

Kot dokazilo o površinah posameznih kategorij kmetijskih zemljišč in gozda ter čebeljih panjev v uporabi se upoštevajo podatki, s katerimi razpolaga davčni organ za potrebe odmere dohodnine. Površin zemljišč v uporabi ni mogoče dokazovati s pogodbami in drugo dokumentacijo.

Izdaja in veljavnost dovoljenja

Za pridobitev pravice do uveljavljanja pavšalnega nadomestila je treba pridobiti dovoljenje davčnega organa. Vlogo lahko vloži le en zavezanec kmečkega gospodinjstva kot njegov predstavnik in sicer v elektronski obliki prek sistema eDavki. V vlogi vlagatelj označi skupine kmetijskih pridelkov in storitev, za katere bi želel uveljaviti pravico do pavšalnega nadomestila.

Če želi predstavnik kmečkega gospodinjstva, na katerega se glasi dovoljenje, za predstavnika določiti drugo osebo

ali če želi dopolniti ali spremeniti seznam blaga ali storitev, za katere ima pravico do pavšalnega nadomestila, lahko z vlogo uveljavi spremembo. Če vložnik vloge v obdobju veljavnosti dovoljenja umre, lahko novi predstavnik odda vlogo za pridobitev dovoljenja kot naslednika vložnika vloge. Tudi ta vloga se predloži v elektronski obliki prek sistema eDavki.

Dovoljenje je veljavno od dneva izdaje do preklica davčnega organa.

Davčni organ dovoljenje prekliče, če:

- imetnik dovoljenja ne predloži obračuna pavšalnega nadomestila v posameznem letu do 31. januarja naslednjega leta v elektronski obliki prek sistema eDavki, ne glede na to, ali je opravil kako dobavo na podlagi dovoljenja ali ne,
- imetnik dovoljenja uveljavi pavšalno nadomestilo za pridelek ali storitev, za katero ne izpolnjuje pogojev,
- skupni dohodek kmečkega gospodinjstva iz OKGD znaša manj kot 200 evrov,
- dohodki iz OKGD presežejo 7.500 evrov (to davčni organ ugotovi po uradni dolžnosti in pozove k redni identifikaciji za DDV),
- se kmečko gospodinjstvo prostovoljno identificira za namene DDV (katerikoli član kmečkega gospodinjstva postane davčni zavezanec),
- kmečko gospodinjstvo dohodek iz OKGD ugotavlja na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov ali dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov,
- imetnik dovoljenja obvesti davčni organ, da kmečko gospodinjstvo ne želi več uveljavljati pavšalnega nadomestila.

Imetnik dovoljenja, ki mu je bilo dovoljenje preklicano zaradi ne (pravočasno) oddanega obračuna pavšalnega nadomestila ali zaradi uveljavljanja pavšalnega nadomestila za pridelke, za katere ne izpolnjuje pogojev, lahko **znova zaprosi za dovoljenje v letu, ki sledi letu, v katerem mu**

je bilo dovoljenje preklicano. Imetnik dovoljenja mora za ponovno pridobitev dovoljenja predložiti tudi vse obračune pavšalnega nadomestila za vsa predhodna leta, ki jih ni predložil v predpisanem roku. Globa za ne (pravočasno) oddan ali neustrezno pripravljen obračun pavšalnega nadomestila znaša od 200 do 1.200 evrov.

Uveljavljanje pravice do pavšalnega nadomestila

Pavšalno nadomestilo lahko uveljavi le oseba, ki je zavedena na seznamu upravičencev in na katere ime se glasi dovoljenje za uveljavljanje pravice do pavšalnega nadomestila. Kupec mora ob nabavi blaga ali storitve preveriti veljavnost dovoljenja. Veljavnost preveri na seznamu upravičencev, ki imajo dovoljenje za uveljavljanje pravice do pavšalnega nadomestila, in je dostopen v sistemu eDavki.

Izdajanje računov

Račun za opravljeno dobavo blaga oziroma storitve lahko izda prodajalec - imetnik pravice do pavšalnega nadomestila, kupec blaga oziroma naročnik storitve ali tretja oseba v njegovem imenu in za njegov račun. Na računu morajo biti navedeni naslednji podatki:

- datum izdaje računa,
- zaporedna številka, pod katero se vodi izdani račun,
- ime in naslov imetnika dovoljenja ter številka in datum dovoljenja za uveljavljanje pravice do pavšalnega nadomestila,
- svoje ime in naslov ter svoja identifikacijska številka za DDV,
- količina in vrsta dobavljenega blaga oziroma obseg in vrsta opravljenih storitev,
- datum opravljene dobave blaga oziroma storitve,
- osnova oziroma vrednost, od katere se obračuna znesek pavšalnega nadomestila,
- stopnja pavšalnega nadomestila (8 %),

- znesek pavšalnega nadomestila.

Imetnik dovoljenja mora račune, na podlagi katerih je uveljavil pavšalno nadomestilo, hraniti še deset let po poteku leta, na katero se računi nanašajo, ter jih na zahtevo davčnega organa dati na vpogled.

Kateri od možnih položajev v sistemu DDV je za zavezanca najugodnejši

Enotnega odgovora ni. Odgovor je odvisen od okoliščin na vsaki posamezni kmetiji, predvsem od razmerja med vstopnim in izstopnim DDV, ali se blago in storitve prodajajo DDV zavezancem ali končnim potrošnikom, kolikšen je predviden obseg naložb v osnovna sredstva in drugih okoliščin. Pri odločitvi ali prostovoljna identifikacija za namene DDV ali uveljavljanje pavšalnega nadomestila ali ostati povsem izven sistema DDV za nasvet lahko zaprosite strokovnjake na vseh osmih Kmetijsko gozdarskih zavodih Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.

Računi v kmetijstvu

Izdajanje in davčno potrjevanje računov

Računi so dokumenti na papirju ali v elektronski obliki, ki se nanašajo na dobave blaga in storitev, jih zagotovi zavezanec sam, prejemnik (samofakturiranje) ali tretja oseba v njegovem imenu in za njegov račun.

Pod pogojem, da so dobave opravljene v Sloveniji, račune predpisuje Zakon o davku na dodano vrednost ZDDV-1 (Uradni list RS, št. 117/2006 s spremembami): <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4701>

Uporabo vezane knjige računov pri gotovinskem poslovanju predpisuje Zakon o davčnem postopku ZDavP-2 (Uradni list RS, št. 117/2006 s spremembami): <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4703>

Davčno potrjevanje računov je postopek potrjevanja računov za davčne namene pri gotovinskem poslovanju. Ureja ga Zakon o davčnem potrjevanju računov ZDavPR (Uradni list RS, št. 57/2015 in 69/2017): <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7195>

Katere kmetije so zavezane izdajati račune in katere so izvzete

Izjema od obveznosti izdajanja računov

Izjema od obveznosti izdajanja računov velja le za kmečka gospodinjstva (izpolnjeni morajo biti vsi trije pogoji!) pri prodaji:

- svojih pridelkov **končnemu potrošniku** (npr. neposredna prodaja na domu, prodaja od vrat do vrat, neposredna prodaja na premičnih stojnicah, na tržnici...),
- če ta pridelava sodi med **pridelke osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti** in je torej obdavčena

- pavšalno na podlagi katastrskega dohodka in
- če za to dejavnost **ni identificirana za namene DDV** (lahko pa je kmetija upravičena do pavšalnega nadomestila DDV).

Drugim kupcem, ki **niso končni potrošniki**, morajo tudi zavezanci, ki so obdavčeni na podlagi katastrskega dohodka, izdajati račune. Izdani računi v tem primeru ne vplivajo na davčno osnovo v okviru dohodnine in jih tudi v primeru gotovinskega poslovanja ni treba davčno potrjevati.

V vseh ostalih primerih so kmetije dolžni izdajati račune in jih v primeru gotovinskega poslovanja tudi davčno potrjevati. Izjema je le izdajanje računov za opravljanje t. i. **malih obsegov prve stopnje predelave** lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov zaradi evidentiranja prihodkov do 3.500 evrov letno. V tem primeru je račune potrebno izdajati, vendar jih tudi v primeru gotovinskega poslovanja ni potrebno davčno potrjevati. Izdani računi ne vplivajo na davčno osnovo, ta ostaja katastrski dohodek.

Posebne kulture, ki jih pridelovalci evidentirajo v okviru zbirnih subvencijskih vlog, so prav tako obravnavane kot osnovna kmetijska dejavnost. Katastrski dohodek se določi kot dodatni katastrski dohodek v višini 1,3-kratnika katastrskega dohodka intenzivnega sadovnjaka z boniteto med 51 in 60. Posebne kulture so zelenjadnice in zelišča v intenzivni pridelavi, jagode, semena in sadike poljščin, zelenjadnic in zelišč, ki se pridelujejo v tleh na prostem ali v tunelih, ter reja polžev na njivi. Kot intenzivna pridelava šteje pridelava ene ali več zelenjadnic oziroma zelišč na isti površini v celotni rastni sezoni posameznega koledarskega leta, torej se kot intenzivna pridelava šteje tudi pridelava špargljev in drugih trajnih zelenjadnic. Ker so obravnavane kot osnovna kmetijska dejavnost, so izvzete iz obveznosti izdajanja računov, če sta izpolnjena tudi ostala dva pogoja: pridelke prodajajo končnim potrošnikom in niso identificirani za namene DDV.

Obveznost izdajanja računov

Obveznost izdajanja računov velja za kmečka gospodinjstva, ki:

- so se za **osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnost**, ki je sicer lahko obdavčena na podlagi katastrskega dohodka, odločila za ugotavljanje davčne osnove **na podlagi dejanskih prihodkov** in dejanskih odhodkov ali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov;
- se ukvarjajo s primarno kmetijsko pridelavo, ki ni osnovna kmetijska dejavnost (ne more biti obdavčena na podlagi katastrskega dohodka), in ni evidentirana kot posebna kultura, npr. pridelava sadik trajnic, pridelava okrasnih rastlin, intenzivna pridelava vrtnin, jagodičja (razen če je v registru kmetijskih gospodarstev zavedeno kot trajni nasad), večletnih kultur na njivah, reja živali s pretežno kupljeno krmo..., zato imajo priglašeno t.i. **drugo kmetijsko dejavnost**, za katero davčno osnovo ugotavljajo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov ali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov;
- opravljajo **dopolnilne dejavnosti na kmetijah**; v primeru opravljanja dopolnilne dejavnosti na kmetiji lahko osnovna kmetijska dejavnost ostane obdavčena pavšalno, če pa se za osnovno dejavnost odločijo za vodenje knjig, morajo izbrati enega nosilca za vse dejavnosti na kmetiji, ki pripravi enotni davčni obračun; čeprav katerikoli član kmečkega gospodinjstva, ne samo nosilec, lahko na svoje ime izda račun za prodane pridelke ali storitve, je priporočljivo, da so na računu navedeni tudi podatki o nosilcu; vsi dohodki se pripišejo nosilcu, vendar je davčna stopnja nižja, če je na kmetiji več kmetijskih zavarovancev (t. i. povprečenje dohodkov);
- so za dopolnilne dejavnosti, druge kmetijske dejavnosti ali za osnovno kmetijsko dejavnost **identificirani za namene DDV** (nosilec, ki je za dopolnilne dejavnosti identificiran za namene DDV, sme ostati z osnovno

kmetijsko dejavnostjo izven sistema DDV, če pa je za namene DDV identificiran za osnovno kmetijsko dejavnost, mora biti tudi za dopolnilno dejavnost).

Upravičencem do **pavšalnega nadomestila DDV** račun običajno izdajo kupci v njihovem imenu, smejo pa ga izdati tudi sami. Tudi DDV pavšalistom računov ni potrebno davčno potrjevati.

Kateri podatki morajo biti navedeni na različnih računih

V nadaljevanju je pojasnjeno, kateri podatki morajo biti na računu navedeni po DDV zakonodaji. Glede na vrsto dejavnosti in morebitne ostale okoliščine pa mora davčni zavezanec pri navajanju podatkov na računu upoštevati tudi drugo zakonodajo in druge predpise.

Davčni zavezanec, ki na ozemlju Slovenije opravi več posameznih dobav blaga ali storitev, lahko izda skupni račun, če obveznost obračuna DDV za dobavljeno blago ali opravljene storitve nastane v istem davčnem obdobju.

Račun, ki ga izda davčni zavezanec, identificiran za namene DDV

Na računu mora davčni zavezanec, identificiran za namene DDV za potrebe kmetijske dejavnosti, navesti (najmanj) naslednje podatke:

1. datum izdaje računa, 2. zaporedno številko računa, 3. identifikacijsko številko za DDV prodajalca, 4. identifikacijsko številko za DDV kupca, 5. ime in naslov davčnega zavezanca in njegovega kupca, 6. količino in vrsto dobavljenega blaga oziroma obseg in vrsto opravljenih storitev, 7. datum, ko je bila opravljena dobava blaga, ali datum, ko je bila storitev opravljena oziroma končana, 8. davčno osnovo, od katere se obračuna DDV po posamezni stopnji oziroma na katero se nanaša oprostitev, ceno na enoto brez DDV, 9. stopnjo DDV, 10. znesek DDV, razen v primerih, kjer se uporablja posebna ureditev, 11. v primeru izdaje

računa s strani kupca blaga ali naročnika storitev v imenu in za račun davčnega zavezanca navedbo »Samofakturiranje«, 12. v primeru oprostitve DDV veljavno določbo, ki kaže na to, da je dobava blaga ali storitev oproščena DDV, 13. v primeru, če je plačnik DDV kupec blaga ali naročnik storitve, navedbo »Obrnjena davčna obveznost«.

Poenostavljeni računi

Davčni zavezanec lahko izda poenostavljeni račun za opravljeno dobavo blaga ali storitev na ozemlju Slovenije, in sicer za dobave: 1. končnim potrošnikom (ne glede na znesek), 2. drugemu davčnemu zavezancu ali pravni osebi, ki ni davčni zavezanec, ali predplačilo za to dobavo, če znesek na računu, brez DDV, ni višji od 100 evrov, 3. če se izda dokument oziroma sporočilo, ki spreminja prvoten račun. Na poenostavljenem računu davčni zavezanec navede najmanj naslednje podatke:

1. datum izdaje računa, 2. zaporedno številko računa, 3. ime in naslov davčnega zavezanca in identifikacijsko številko za DDV, 4. količino in vrsto dobavljenega blaga oziroma obseg in vrsto opravljenih storitev, 5. znesek DDV, ki se plača, ali informacije, ki so potrebne za njegov izračun, 6. jasno in nedvoumno navedbo o prvotnem računu in konkretnih podrobnosti, ki so spremenjene, če je račun dokument, ki spreminja prvoten račun in se nanj nedvoumno nanaša, 7. v primeru oprostitve DDV navede veljavno določbo, ki kaže na to, da je dobava blaga ali storitev oproščena DDV in 8. v primeru, če je plačnik DDV kupec blaga ali naročnik storitve, navedbo »Obrnjena davčna obveznost«.

Račun, ki ga izda mali davčni zavezanec

Mali davčni zavezanec je zavezanec, ki je oproščen plačila DDV po 94. členu ZDDV-1, torej ni identificiran za namene DDV. Za osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnost to pomeni, da vsi člani kmečkega gospodinjstva skupaj ne dosegajo 7.500 evrov dohodkov iz te dejavnosti, torej je seštevek katastrskega dohodka in obdavčljivih sub-

vencij manjši od 7.500 evrov ter se za namene DDV niso identificirali prostovoljno. V primeru opravljanja dopolnilnih ali drugih kmetijskih dejavnosti, ki niso obdavčene na podlagi katastrskega dohodka, pa to pomeni, da ne dosežajo 50.000 evrov letnega prometa.

Na računu mora navesti najmanj naslednje podatke:

1. datum izdaje računa, 2. zaporedno številko računa, 3. svojo firmo oziroma ime in sedež oziroma stalno prebivališče, 4. svojo davčno številko, 5. prodajno ceno blaga oziroma storitve (brez DDV) in 6. skupno vrednost prodanega blaga oziroma opravljene storitve (brez DDV). Če mali davčni zavezanec izda račun drugemu davčnemu zavezanecu, mora na računu navesti tudi podatek o količini in vrsti dobavljenega blaga oziroma obsegu in vrsti opravljenih storitev. Če mali davčni zavezanec opravi dobavo blaga ali storitve, ki je oproščena plačila DDV, lahko na računu navede tudi veljavno določbo, ki kaže na to, da je dobava blaga ali storitev oproščena DDV. Zaradi lažjega evidentiranja računov in večje razumljivosti pa se priporoča, da se na računu navede klavzula »ni zavezanec za DDV«.

Račun za dobavo blaga oziroma storitve imetnika dovoljenja za pavšalno nadomestilo

Račun za opravljeno dobavo blaga oziroma storitve, ki jo kupcu, davčnemu zavezancu, identificiranemu za namene DDV, opravi imetnik dovoljenja za uveljavljanje pavšalnega nadomestila (kmet pavšalist) lahko izda kupec blaga oziroma naročnik storitve.

Na računu mora navesti naslednje podatke:

1. datum izdaje računa, 2. zaporedno številko, pod katero vodi izdani račun, 3. ime in naslov imetnika dovoljenja ter številko in datum dovoljenja za uveljavljanje pravice do pavšalnega nadomestila, 4. svoje ime in naslov ter svojo identifikacijsko številko za DDV, 5. količino in vrsto dobavljenega blaga oziroma obseg in vrsto opravljenih storitev, 6. datum opravljene dobave blaga oziroma storitve, 7. osnovo oziroma vrednost, od katere se obračuna znesek pavšalnega nadomestila, 8. stopnjo pavšalnega nadome-

stila (8%), 9. znesek pavšalnega nadomestila.

Račun za prodajo izdelkov malih obsegov prve stopnje predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov

Vsebina računa je odvisna od statusa zavezanca v sistemu DDV (identificiran za namene DDV ali mali davčni zavezanec). Za izdelke malih obsegov zavezanci niso upravičeni do pavšalnega nadomestila. Voditi morajo seznam izdanih računov in davčnemu organu do 31. marca predložiti zbirne podatke iz seznama izdanih računov v preteklem koledarskem letu.

Izdaja računov iz vezane knjige računov

Po DDV zakonodaji oblika, v kateri mora biti izdan račun, posebej ni predpisana. Vendar pa morajo po določbi Zakonu o davčnem postopku ZDavP-2 davčni zavezanci, ki izdajajo račune pri gotovinskem poslovanju brez uporabe ustreznega računalniškega programa oziroma elektronske naprave z revizijsko sledjo o izdanih računih, od vključno 31. januarja 2015 dalje izdajati račune iz posebne vezane knjige računov. Vezano knjigo računov mora za izdajo računov pri gotovinskem poslovanju uporabiti tudi vsak davčni zavezanec, ko izdaja računov z uporabo računalniških programov oziroma elektronskih naprav ni mogoča zaradi okvare računalniškega programa ali elektronske naprave oziroma zaradi izpada električne energije. Več o tem v poglavju o davčnem potrjevanju računov. Pred prvo uporabo morajo davčni zavezanci vezano knjigo računov potrditi pri Finančni upravi Republike Slovenije.

Elektronski račun

Elektronski račun je račun, ki vsebuje predpisane podatke po DDV zakonodaji, in ki je bil izdan in prejet v kateri koli elektronski obliki. Vrsta elektronske oblike računa ni pomembna, pač pa dejstvo, da je račun v elektronski obliki, tako takrat ko je izdan, kot tudi ko je prejet. To omogoča pošiljanje in prejemanje elektronskih računov v eni obliki

zapisa, ki se lahko nato pretvori v drugo. S 1. januarjem 2015 je obvezno pošiljanje računov proračunskim uporabnikom (vladnim službam, občinam, šolam, vrtcem, domovom starejših občanov...) prek portala Uprave RS za javna plačila UJPnet v elektronski obliki.

Davčno potrjevanje računov

Uporaba davčnih blagajn in/ali vezane knjige računov

- Račune je mogoče izdajati z elektronsko napravo za izdajo računov z nameščeno programsko opremo, ki omogoča elektronsko podpisovanje podatkov o računu in elektronsko povezavo za izmenjavo podatkov z davčnim organom. V pogovornem jeziku govorimo o **davčnih blagajnah**. Pogoj za uporabo davčnih blagajn je torej povezava na centralni informacijski sistem FURS-a preko spleta ali GPRS povezave. Elektronska naprava mora imeti nameščeno programsko opremo, ki ne omogoča brisanja ali popravljanja prvotnega zapisa.
- Izdajati je mogoče tudi račune iz **vezane knjige računov** in davčnemu organu prek elektronske povezave poslati podatke o tako izdanih računih do desetega dne v mesecu, ki sledi mesecu, v katerem je bil račun izdan (pred spremembo ZDavPR je bilo potrebno poročanje v desetih delovnih dneh od dneva izdaje računa). Veza na knjiga računov je obvezna v primerih, ko ni mogoča povezava na informacijski sistem FURS ali v primeru okvare elektronske naprave. Podatke o izdanih računih zavezanec sporoči naslednji dan po prenehanju vzrokov za neuporabo elektronske naprave. Pred prvo uporabo vezane knjige računov je potrebna potrditev na portalu eDavki. Po podatkih Finančne uprave RS na področju kmetijstva vezano knjigo računov uporablja več kot 1.700 zavezancev, od tega skoraj 1.300 zavezancev (tri četrtine) kot izključni način izdaje računov.

Zavezanec določi način izdajanja računov z internim aktom. V istem poslovnem prostoru uporaba obeh možnih načinov hkrati ni dovoljena.

Uvedba postopka potrjevanja računov

Zavezanci so lahko začeli davčno potrjevati račune s 1. decembrom 2015, obvezno pa z 2. januarjem 2016. Prehodno obdobje za uporabo vezane knjige računov je bilo predvideno do konca leta 2017, vendar je s spremembo ZDavPR mogoča neomejena uporaba tudi po 31. decembru 2017.

Mini blagajna

Mini blagajna je namenjena zavezancem, ki izdajo malo računov. Zagotoviti morajo le internetno povezavo s FURS, elektronsko napravo (računalnik ali tablica in tiskalnik) in namensko digitalno potrdilo. Mini blagajna je brezplačna aplikacija za izdajanje računov z enkratno identifikacijsko oznako računa, za pošiljanje podatkov o izdanih računih iz vezane knjige računov ter za pošiljanje podatkov o poslovnih prostorih, v katerih se računi izdajajo.

Pomen nekaterih uporabljenih izrazov

- **Enkratna identifikacijska oznaka računa (EOR)** je oznaka, ki se programsko ustvarja v informacijskem sistemu davčnega organa na podlagi določenega niza podatkov in je potrdilo, da je bil izdani račun prijavljen davčnemu organu.
- **Namensko digitalno potrdilo** je potrdilo v elektronski obliki, ki ga zavezanec uporablja za namene identifikacije v postopku elektronske izmenjave podatkov z davčnim organom in za elektronsko podpisovanje podatkov o računu v postopku potrjevanja računov.
- **Plačilo z gotovino** je plačilo z bankovci in kovanci, ki so v obtoku kot plačilno sredstvo, ter drugi načini plačila, ki niso neposredna nakazila na transakcijski račun, odprt

pri ponudniku plačilnih storitev, to so plačila s plačilno ali kreditno kartico, čekom in drugi podobni načini plačila.

- **Poslovni prostor** zavezanca je vsak nepremičen ali premičen prostor, v katerem zavezanec stalno, občasno ali začasno izdaja račune za dobave blaga ali storitev pri gotovinskem poslovanju. Premičen prostor je vsak premičen objekt ali elektronska naprava za izdajo računov. Kot poslovni prostor zavezanca se šteje tudi vsak nepremičen ali premičen prostor, v katerem se izdajajo računi z uporabo vezane knjige računov. Zavezanec mora pred začetkom izdaje računov davčnemu organu sporočiti podatke o vseh poslovnih prostorih, v katerih izdaja račune.

Vsebina računa

Račun, ki ga zavezanec izda kupcu, mora poleg podatkov, ki so določeni s predpisi, ki urejajo DDV in davčni postopek, vsebovati še naslednje podatke:

- čas izdaje računa (uro in minute),
- oznako fizične osebe, ki izda račun z uporabo elektronske naprave za izdajo računov,
- enkratno identifikacijsko oznako računa in
- zaščitno oznako izdajatelja računa.

Obvestilo o računu in obveznost kupca

Zavezanec mora v poslovnem prostoru na vsaki elektronski napravi za izdajo računov ali drugem kupcu vidnem mestu objaviti obvestilo o obveznosti izdaje računa in izročitve računa kupcu ter obveznosti kupca, da prevzame in zadrži izdani račun.

Kupec blaga oziroma prejemnik storitve mora prevzeti račun in ga zadržati neposredno po odhodu iz poslovnega prostora in ga na zahtevo predložiti pooblaščenim osebam.

Imetniki računov lahko v 60 dneh od dneva izdaje računa pri davčnem organu prek telekomunikacijskih poti preverijo, ali je bil račun potrjen.

Trošarine na področju kmetijstva

Trošarina je praviloma davek na luksuzne ali monopolne izdelke. Je samostojna dajatev, ki skupaj z DDV oblikuje sistem obdavčitve prometa.

Trošarino ureja Zakon o trošarinah ZTro-1, Uradni list RS, št. 47/2016: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7128>

Podrobneje izvajanje zakona ureja Pravilnik o izvajanju Zakona o trošarinah: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV2329>

Povrnitev trošarine za goriva, ki se uporabljajo za pogon kmetijske in gozdarske mehanizacije, ureja Pravilnik o načinu vračila trošarine za energente, ki se porabijo za kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV13250>

Prvi Zakon o trošarinah se je pri nas začel uporabljati leta 1999. Ministrstvo za finance je oktobra 2015 v javno obravnavo posredovalo predlog novega ZTro-1. Cilji predloga zakona so bili posodobitev, vsebinska prenova, odprava administrativnih ovir, odprava nejasnosti, ki so se pokazale pri izvajanju predpisa v praksi ter uskladitev določb z evropskimi direktivami, predvsem z Direktivo Sveta 92/83/EGS o uskladitvi strukture trošarin za alkohol in alkoholne pijače. Na področju kmetijstva so najpomembnejše spremembe pri trošarinah za vino in žgane pijače. Pomembne so predvsem novosti na področju opredelitve malih proizvajalcev alkoholnih pijač in načina plačevanja trošarine.

ZTro-1 se je začel uporabljati s 1. avgustom 2016, za male proizvajalce žganja, ki so imeli v lasti kotel za kuhanje žganja, se je uporaba novih določil prenesla na 1. januar 2017.

Trošarina se plačuje od trošarinskih izdelkov, proizvedenih na ozemlju Slovenije, vnesenih z ozemlja drugih držav članic v Slovenijo ali uvoženih v Unijo.

Trošarinski zavezanec je oseba, ki proizvaja, vnaša ali uvaža trošarinske izdelke ali trošarinske izdelke odpremi iz režima odloga v porabo oziroma trošarinske izdelke dobavi ali pridobi iz omrežja. Priglasiti se mora Finančni upravi Republike Slovenije.

Trošarinski izdelki so:

- alkohol in alkoholne pijače (pivo, mirno in peneče vino, druge fermentirane pijače, vmesne pijače in etilni alkohol, pri čemer se vsebnost alkohola meri pri 20°C),
- tobačni izdelki (cigarete, cigare, cigarilosi, tobak za kajenje, izdelki, namenjeni vdihovanju, brez izgorevanja),
- energenti in električna energija, ki se uporabljajo kot pogonsko gorivo ali gorivo za ogrevanje, razen šote in biomase.

Trošarina za pivo in mali proizvajalci piva

Mali proizvajalec piva je oseba, ki v koledarskem letu proizvede največ 20.000 hektolitrov piva. Trošarina se plačuje od piva z vsebnostjo alkohola, ki presega 0,5 vol. %. Lastna raba, za katero ni obveznosti prijave in obračunavanja trošarine, je 500 litrov piva na gospodinjstvo. Mali proizvajalec piva trošarino do 20.000 hektolitrov piva plača v 50 % znesku od splošno veljavne višine, ki znaša 12,10 evrov za 1 vol. % alkohola za en hektoliter piva. Davčno obdobje je koledarski mesec. Obračun je potrebno predložiti do 25. dne naslednjega meseca in plačati do zadnjega dne v tem mesecu.

Trošarina za vino in mali proizvajalci vina

Mirno vino in peneče vino sta izdelka z vsebnostjo alkohola, ki presega 1,2 vol. %, ne presega pa 15 vol. %, pod pogojem, da je ves alkohol v končnem izdelku dobljen samo

s fermentacijo, ter mirno vino z vsebnostjo alkohola, ki presega 15 vol. %, ne presega pa 18 vol. %, pod pogojem, da je ves alkohol v končnem izdelku dobljen samo s fermentacijo in da ni oplemeniten. Mali proizvajalci vina so z novim zakonom opredeljeni kot osebe, ki imajo v lasti ali uporabi vsaj 0,1 hektar vinograda (prej je bila meja 0,05 hektara) in največ 20 hektarov ter z lastnega grozdja letno pridelajo največ 100.000 litrov vina. Priznana lastna raba vina znaša 600 litrov na gospodinjstvo (in ne več 240 litrov na odraslo osebo) in zanjo ne velja obveznost prijave in obračunavanja trošarine. Trošarina za vino ostaja 0 evrov za 1 hektoliter vina. Če bo uzakonjena trošarina višja od 0 evrov, bodo imeli mali proizvajalci administrativno ugodnost, da bodo lahko vložili obračun trošarine za vino do 25. februarja tekočega leta za preteklo leto. Če za določeno leto ne nastane obveznost za obračun in plačilo trošarine, poročanje ni potrebno. Bistvena in dolgo pričakovana pa je tudi novost, da lahko mali proizvajalec vina pridobi dovoljenje davčnega organa, da odpremlja vino v režimu odloga osebi v drugi državi članici z elektronskim trošarinskim dokumentom (EMCS) v računalniško podprtem sistemu. Carinski urad bo izdajal EMCS v imenu proizvajalca.

Trošarina za žganje in mali proizvajalci žganja

Novi zakon področje žganjekuhe usklajuje z Direktivo Sveta 92/83/EGS in ne dopušča več razlikovanja med proizvodnjo v tržne namene in za osebno porabo (ki je bila doslej določena v letni višini do 500 litrov žganja na proizvajalca). To pomeni, da vse proizvedene količine zapadejo pod obveznost plačila trošarine, ki pa za male proizvajalce znaša 50 % splošno veljavne, ki je pri nas določena v višini 1.320 evrov za 100 % prostorninske vsebnosti alkohola za hektoliter etilnega alkohola. Mali proizvajalec žganja je po novem opredeljen kot oseba, ki proizvede do 150 litrov 100 vol. % alkohola, medtem ko Direktiva Sveta 92/83/EGS malim žganjarnam dopušča proizvodnjo do 10 hektolitrov čistega alkohola. Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije smo si prizadevali, da bi bila pri nas priznana ko-

ličina tolikšna, kot jo dopušča evropska direktiva, vendar je bilo nasprotovanje Ministrstva za finance taki rešitvi z argumenti, da bi to predstavljalo neloyalno konkurenco industrijski žganjekuhi, da predlogu za »davčne odpustke« nasprotujejo druge nevladne organizacije in predvsem zdravstvena stroka. Proizvajalec, ki presega 150 litrov čistega alkohola, torej s celotno količino zapade pod 100 % trošarino. Mali proizvajalec žganja obračuna trošarino za davčno obdobje, ki traja od 1. maja preteklega leta do 30. aprila tekočega leta. Obračun mora predložiti do 31. maja za preteklo davčno obdobje, plačati pa najkasneje do 30. junija. Davčni organ ob prejemu obračuna trošarine malega proizvajalca vpiše v evidenco trošarinskih zavezancev, s čimer se ukinja obveznost prijave ali pečatenja kotla. Obračuna z ničelno trošarino ni potrebno vlagati. Po uveljavitvi novega zakona je moral mali proizvajalec žganja prvič vložiti obračun trošarine za obdobje od 1. januarja 2017 do 30. aprila 2017. Malemu proizvajalcu žganja, ki je imel v letu 2016 v lasti ali uporabi kotel za kuhanje žganja, je davčni organ še zadnjič odmeril trošarinsko obveznost v skladu s prej veljavnim zakonom z odločbo do 30. aprila 2017.

Trošarine za alkoholne pijače:

- 12,10 evrov za 1 vol. % alkohola za en hektoliter piva,
- 0 evrov za en hektoliter mirnega vina,
- 0 evrov za en hektoliter penečega vina,
- 0 evrov za en hektoliter drugih fermentiranih pijač,
- 132,00 evrov za en hektoliter vmesnih pijač,
- 1.320,00 evrov za 100 vol. % alkohola za en hektoliter etilnega alkohola.

Vračilo trošarine za energente, ki se porabijo za kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo, za fizične osebe

Pri povrnitvi dela trošarine za energente za pogon kmetijske in gozdarske mehanizacije je z novim zakonom določeno, da so do vračila upravičeni tudi lastniki ali upravljavci gozdov, ki v registru niso nujno vpisani kot nosilci kmetijskega gospodarstva. Delež povračila ostaja 70 %, kot doslej se obračunava na podlagi dejanske rabe in največ do višine normativne rabe.

Pravilnik o načinu vračila trošarine za energente, ki se porabijo za kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo

S 1. januarjem 2018 se je začel uporabljati nekoliko spremenjen Pravilnik o načinu vračila trošarine za energente, ki se porabijo za kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo. Pri naša nekaj manjših, za vlagatelje koristnih sprememb. Vrača se 70 % zneska povprečne trošarine za dizel gorivo za leto 2017. Fizične osebe – nosilci kmetijskega gospodarstva - zahtevke vlagajo enkrat letno, do 30. junija 2018 za preteklo leto. Upravičenci do vračila dela trošarine za leto 2017 so vlagatelji, ki so imeli na dan 30. junij 2017 v RS v uporabi toliko gozda in kmetijskih zemljišč po posameznih vrstah dejanske rabe (GERK), da skupna normativna poraba znaša vsaj 540 litrov, oz. vsaj 150 litrov za gozd. Če je lastnikov gozda na kmetijskem gospodarstvu več, izpolnijo vlagatelju pooblastilo, ki je del zahtevka. Če lastniki gozda niso člani kmetijskega gospodarstva, lahko zahtevek vložijo le sami, kar je novost, ki jo je prinesel novi pravilnik. V skladu s pravilnikom podatke o zemljiščih (kot dokazila) pridobi organ finančne uprave po uradni dolžnosti in jih vlagatelj ne prilaga.

V primeru spremembe nosilca kmetijskega gospodarstva – kmetije v obdobju uveljavljanja vračila trošarine (torej v koledarskem letu 2017), se upravičenost do vračila prizna novemu nosilcu. Tako po novem ni več pogoj, da je moral

biti novi nosilec član kmetijskega gospodarstva 30. junija 2017. V letošnjih prvih mesecih je bilo tudi nekaj primerov, da je nosilec gospodarstva umrl v letošnjem letu, zahtevka vračilo trošarine za leto 2017 pa ni vložil. Po pojasnilih Finančne uprave lahko zahtevek vloži nov nosilec kmetijskega gospodarstva. Svetujemo pa, da na kmetiji najprej naredite spremembo nosilca in nato le ta vloži zahtevek.

Normativna poraba

Uveljavlja se povračilo za dejansko porabo, vendar največ do najvišje normativne porabe goriva in znaša po skupinah:

- 200 litrov na hektar njive, njive za rejo polžev, jagod na njivi, trajnih rastlin na njivskih površinah, rastlinjaka, rastlinjaka s sadnimi rastlinami, matičnjaka, trajnega travnika, hmeljišča v premeni, ekstenzivnega sadovnjaka, travinj z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi, začasnih travinj in kmetijskega zemljišča v pripravi (skupina 1),
- 420 litrov na hektar vinograda, intenzivnega sadovnjaka, hmeljišča, oljčnika ali ostalih trajnih nasadov (skupina 2),
- 50 litrov na hektar plantaže gozdnega drevja (skupina 3),
- 15 litrov na hektar gozda (skupina 4),
- 60 litrov na hektar gozda (odprava posledic škode zaradi prenamnožitve populacije podlubnikov).

Po novem je v skupini 1 (200 l/ha) več vrst zemljišč, ki do sedaj niso bila uvrščena med upravičena, ali pa so bila uvrščena v posebno skupino, kot je bilo kmetijsko zemljišče poraslo z gozdnim drevjem, s tem pa je bila upravičena nižja normativna poraba (15 l/ha).

Zahtevek za vračilo trošarine

Zahtevek za vračilo trošarine je potrebno vložiti na predpisnem obrazcu TRO-A do 30. junija 2018. Obrazci so na voljo na spletnih straneh finančne uprave www.fu.gov.si, v strojnih krožkih in na enotah javne službe kmetijskega svetovanja. Od konca januarja 2018 so na voljo novi obrazci, vendar je mogoče zahtevek za leto 2017 vložiti tudi na starem oz. dosedanjem obrazcu. Vsi zahtevki, ki so že bili vloženi na starem obrazcu, bodo enakovredno obravnavani. Finančna uprava priporoča vsem, ki zahtevka še niso vložili, da uporabijo novi obrazec, saj bo z njim postopek vračila hitrejši. Za leto 2017 se zahtevki vlagajo klasično z obrazcem, za leto 2018 (vlaganje prihodnje leto) pa je predvideno tudi vlaganje preko portala e-Carina, ki naj bi sicer začel delovati sredi letošnjega leta. Za odločanje o zahtevkih so pristojni finančni uradi, ki opravljajo naloge s področja trošarinskih predpisov (v njihovem okviru delujejo oddelki za trošarine). Poleg vložitve pri oddelkih za trošarine, se zahtevek lahko vloži (osebno ali pošlje po pošti) tudi v finančnih pisarnah (bivše davčne ali carinske izpostave), ki so praviloma v istem kraju kot sedež upravne enote. Pri pošiljanju po pošti priporočamo pošiljanje na krajevno pristojni finančni urad in tam locirani oddelek za trošarine.

Zahtevek se vloži na osnovi originalnih računov za kupljeno gorivo na bencinskih servisih ali pa računov za strojne storitve, na katerih je navedena količina porabljenega goriva in izjava izvajalca storitve, da za navedeno gorivo ne bo sam uveljavljal povrnitve trošarine. Računov se zahtevku ne prilaga, na vlogo se vpiše le število računov, ki so osnova za povrnitev. Upravičenec mora račune hraniti 10 let, pristojnemu organu pa jih predloži na njegovo zahtevo. V obrazec vpišemo površino zemljišč, dokazil o zemljiščih pa ne prilagamo, saj jih pridobi pristojni organ sam. Potrebno je natančno vpisati površine na dan 30. junij 2017, saj v primeru neskladja z uradnimi evidencami finančni organ lahko zahteva dopolnitev ali popravek zahtevka. Če

nimate natančnega podatka o površinah, to rubriko pustite prazno, saj jo bo izpolnil pristojni organ iz podatkov uradne evidence.

Večja normativna poraba zaradi podlubnikov

9. februarja 2018 je bila objavljena sprememba pravilnika, ki prinaša povečano normativno porabo za gozdove, ki so bili prizadeti zaradi prenamnožitve podlubnikov in sicer se s 15 poveča na 60 l/ha. To velja za parcele, na katerih bo posek, na osnovi odločbe Zavoda za gozdove, opravljen v letu 2018 in bo znašal 35 ali več m³ lubadark na ha. Fizične osebe bodo tako tovrstne zahteve vlagale v letu 2019.

MALI DAVČNI VODIČ

Izdala:

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
Sektor za kmetijsko svetovanje
Gospodinjska ulica 6, 1000 Ljubljana

Avtorica: mag. Neva Pajntar

Oblikovanje: Andrej Lombar

Tisk: Tiskarna Januš d.o.o.

Naklada: 1000 izvodov

Ljubljana, avgust 2018

